

Upravništvo: Ljubljana, Pucinijska
ulica 6 — Telefon št. 31-22, 31-23,
31-24

neratni oddelki: Ljubljana, Pucinijska
ulica 6 — Telefon 31-22, 31-23
Podružnica Nove mesto: Ljubljanska
cesta št. 42
Računi pri post. ček. zavezu: Ljub-
ljana št. 17.749

IZKLUČNO ZASTOPSTVO za ogla-
se v Kr. Italije in inozemstva ima
Unione Pubblicità Italiana S. A.,
Milano

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina znaša mesečno L. 12,—
za inozemstvo pa L. 22.80

Uredništvo:
Ljubljana, Pucinijska ulica št. 6
telefon 31-22, 31-23, 31-24

Rokopisi se ne vračajo

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA
per la pubblicità di provenienza
italiana ed estera:

Unione Pubblicità Italiana S. A.
Milano

Predaja angleške posadke v Singapuru

Po predaji angleške posadke so včeraj zjutraj vkorakale japonske čete v Singapur in razvile na vladni palači svojo zastavo

Tokio, 16. febr. s. Agencija Domei do-
znava iz Singapura:

Ob 14.30 krajevnega časa so angleške
čete v Singapuru obvestile japonski glavni
stan, da so pripravljene na predajo.

Rim, 16. febr. s. Sinoči je bila v Londonu
uradno objavljena kapitulacija Singapura.

Tokio, 16. febr. s. Včeraj je cesar sprejel
šefa glavnega stana generala Subijama, ki
je cesarju poročal o padcu Singapura.

Tokio, 16. febr. s. Kapitulacija Singapura
je bila posledica zloma odpornosti angle-
ških čet. Mesto je bilo popolnoma obkolje-
no s kopne strani in izpostavljeno nasprot-
ni kovi artiljeriji. Japonci so se polastili
tudi vseh treh letališč na otoku ter vseh
glavnih utrd.

Podpis kapitulacije

Tokio, 16. febr. s. Cesarjev glavni stan
poroča, da so se angleške sile v Singapuru
brezpogojno vdale.

Tako je padlo zadnje in najmočnejše
od treh velikih zaveznikiških oporišč
v vzhodni Aziji. General Tomojuki Jama-
šita, vrhovni poveljnik zmagovitih japons-
kih čet na Malaji in general Percival, vr-
hovni poveljnik poraženih angleških sil,
sta podpisala dokumente, s katerimi se za-
ključuje faza vojne v Pacifiku, ki je po-
tekla na Malajskem polotoku. S tem so
bile sovražnosti na vsej malajski fronti ob
22. uri krajevnega časa ustavljene.

Sovražnikov konvoj razbit

Devet ladij potopljenih, poškodovanih pa 15,
med njimi 5 križark in 2 rušilca

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil
je objavil 16. februarja naslednje 625. voj-
no poročilo:

Letalska in pomorska sredstva osi so
dosegle odlični uspeh v tesnem in učink-
ovitem sodelovanju, v katerem so se zna-
šle prihajajoč z različnih oporišč Sredo-
zemlja. Velik sovražni konvoj, ki je bil
razdeljen na več skupin in obdan s moč-
nim spremstvom, so naša izvidniška letala
presenetila v njegovem poskusu, da bi iz
Aleksandrije dosegel Malto; bil je ponov-
no napaden in deloma uničen, deloma pa
prisiljen k spremembi plovbe.

V akcijah 13., 14. in 15. t. m. je bilo
skupno potopljenih 7 parnikov, 1 rušilec
in 1 stražna ladja, poškodovanih pa 8
parnikov, 5 križark in 2 rušilca. Uničeni
sta b i tudi 2 letali.

Tudi v Cirenaiiki sta italijansko in nem-
ško letalstvo razvili živahno delavnost ter
v nizkem poletu s prodorno smelostjo ob-

Podpis angleške predaje se je zgodil
kar najbolj enostavno pred neko na pol
porušeno avtomobilsko tovarno ob vznožju
znanega grčca Bukit Timah, ki je bil to-
likokrat omenjen v teku hudih borb v pre-
teklih dneh.

Angleško poveljništvo se je odločilo pro-
siti za mir ob 14.30 krajevnega časa, ko
se je zavedlo, da nobena sila na svetu ne
bi mogla rešiti pred uničenjem angleških
sil, ki so bile popolnoma obkoljene v me-
stu Singapuru. Razen tega je orkan ja-
panskih bomb in izstrelkov onemogočil
preostali silam v najstrožjem središču
trdnjave nadaljnji odpor.

Mislja za predajo, ki je sestojala iz šti-
rih angleških oficirjev pod vodstvom ma-
jorja Wilda, se je blizljala Japonskemu ge-
neralnemu štabu s tradicionalno belo za-
stavo. Takoj nato je bil izročen šefu mi-
sijske dokument s pogoji Japancev. Majhna
skupina je odšla iz japonskega poveljni-
štva ob 16.15, potem ko je določila uro
za sestanek med poveljnikoma obeh vojsk,
med zmagovalcem in premagancem, za
formalno predajo angleških sil.

Japonski pogoji za angleško kapitulacijo

Pokio, 16. febr. d. Posebni dopisnik li-
sta »Nici Nici« javi, da so bili pogoji za
britansko kapitulacijo v Singapuru nasle-
dnji:

1. Britanske čete morajo ogenj ustaviti
v nedeljo ob 10.
2. Vse britanske čete bodo takoj razoro-
žene na njihovih trenutnih postojankah.
3. Zavod za vzdrževanje reda v Singa-
puru lahko održi v službi tisoč oboroženih
policiistov.

Brantelj Singapura general Percival je
japonske pogoje brez obotavljanja podpi-
sal.

Singapur, 16. febr. (Domei). Davi ob
9.30 so se v poslovnici podružnice, ki leži
pri Bukit Timahu, vnovič sestali japonski
in britanski pooblaščen zastopniki v Sin-
gapuru in po enournem zasledanju določili
podrobne pogoje o predaji britanskih obo-
roženih sil v singapurski trdnjavi. O teh
pogojih, ki so bili sklenjeni na konferenci
in ki se tičejo razorožitve britanske posad-

ke, je nato japonski armadni general in vr-
hovni poveljnik japonskih oboroženih sil v
Malaji objavil posebno poročilo.

Medtem so japonske mornariške sile do-
končale okupacijo vseh luk na Singapur-
skem otoku in zavzele vse obrambne po-
stojanke in pristaniščih, vključno pomorsko
oporišče Seletar in Peppal Changi. Dodatno
k prvotnim kapitulacijskim pogojem so na
posebnem sestanku dosegli britanski čast-
niki podrobna pojasnila, ki se tičejo raznih
pristaniških naprav. Dosežen je bil tudi do-
govor, ki se tiče dispozicij z britanskimi
vojnimi ladjami, ki so še ostale v raznih
singapurskih lukah. Japonske mornariške
oblasti so dosegle tudi pojasnila glede po-
zicije minskih polj okrog Singapurskega
otoka.

Kako je bila izvršena predaja

Tokio, 16. febr. s. Japonski listi objav-
ljajo podrobnosti o dramatičnih spopadih,
ki so dovedli do predaje Singapura:

Bilo je ob 14.30, ko se je major Wild
od britanskega generalnega štaba v sprm-
stvu 3 vojakov podal z belo zastavo v nek-
kraj severno od Bukit Palavanga, ki je
4 km severno od ceste Bukit Timat, kjer
so prodirale japonske enidine. Major Wild
je predlagal premirje.

Japonski podpolkovnik Sugita, ki je po-
veljeval japonski enidini, je takoj stopil v
stik z angleškim emisarjem, kateremu je
izjavil, da bi mogla biti osnova premirja

posredno po brezpogojni kapitulaciji 60.000
vojakov. Ta obrambna armada je bila se-
stavljena iz navadne pehote, iz posebnih
stražnih trdnjaviških posadk in prostovol-
skih čet. Izmed vseh britanskih sil je bilo
15.000 vojakov iz ožje angleške armade z
britanskimi otkov. 13.000 je bilo avstralskih
imperialnih čet, ostalo pa so bile indijske
čete.

Mikado japonski vojski in mornarici

Tokio, 16. febr. (Domei). Japonski glavni
stan je v ponedeljek ob 11.40 objavil na-
slednje poročilo:

Japonski cesar je izročil šefom glavnih
stanov japonske vojske in mornarice de-
kret, naslovljen na vrhovne poveljnike ja-
panskih ekspedicijskih oboroženih sil na
kopnem in na morju. Cesarski dekret pravi:
Zadovoljen sem, ker so japonske vojaške
sile in pomorske sile v tesnem sodelovanju
izpolnile in izvedle, zaščito vojaških trans-
portov, se navzile hudi sovražni obrambi
pogumno izkrcale in povsod uničujoč ener-
gično sovražnikovo obrambo zasedle Singa-
pur, strateško točko Anglije v vzhodni
Aziji.

Nadaljnji japonski vojni cilji

Tokio, 16. febr. (Domei). Na današnji
plenarni seji japonske spodnje in zgornje
zbornice, na kateri je objavil padec britan-
ske trdnjave Singapura, je min. predsednik
general Tojo v glavnih črtah orisal japo-
sko politiko po padcu Singapura glede na
organizacijo skupnega napredka v vzhodni
Aziji, ki je glavni cilj sedanje vzhodno-
azijske vojne. Kot glavne cilje japonske po-
litike je Tojo označil:

1. Japonske vojaške operacije v Birmi
imajo namen, prekiniti birmansko cesto, po
kateri se oskrbuje Čungking, in vrniti Bir-
mo domačemu prebivalstvu.
2. Japonska se ne bo obotavljala poma-
gati zatiranam narodom v njihovih patriot-
skih prizadevanjih.
3. Uničila bo popolnoma nizozemske ar-
made.
4. Ponovno pronicitev položaja Avstrali-
je in Nove Zelandije.
5. Likvidacija čungkingškega režima.
6. Japonska pričakuje, da bodo južno-
ameriške kakor tudi druge države ostale
nevtiralne.
7. Nadaljnje ojačenje in zbližanje odno-
sov z državami osi.

Japonsko izkrcanje na Javi

Singhaj, 16. febr. s. Včeraj so se razširile
vesti, ki pa se niso bile definitivno potrjene,
da so se japonske sile izkrcale tudi že na
otoku Javi. Japonski oddelki naj bi se bili
izkrcali z nekaj vojnih ladij, ki so jih šli
bile večje skupine letal. Ni znano, kje so
Japonci stopili na tla otoka, napovedujejo
pa se nadaljnje podrobnosti. (Gazzettino.)

Singhaj, 16. febr. s. Zvedelo se je nekaj
podrobnosti o množestvenem japonskem le-
talskem napadu na pomorsko oporišče Su-
rabajo na Javi, kjer je zbrano ameriško
brodovje s Filipinov, nekaj angleških bojni-
h ladij in lažje vojno brodovje Nizozemske
Indije. V luki je 9050 tonska severnoameri-
ška križarka »Hudson«, več manjših križark
16 rušilcev po 1900 ton, ki so bili vsi že
izločeni iz sestava ameriškega vojnega bro-
dovja, a sedaj zopet reaktivirani, kakih 10
podmornic, manjša matična ladja za letala
in eskadrila angleškega vojnega brodovja,
ki je bila prej v Singapuru. Med temi an-
gleškimi ladjami je tudi 10.000 tonska kri-
žarka »Edinburgh«. Japonski bombniki in
torpedniki so se z vso silo poznali proti
sovražnim vojnim ladjam in mnogo jih je
bilo zadelih z najtežimi bombami ali s
torpedi. Japonski bombniki so napadli so-
vršne vojne ladje tudi v batavijskem pri-
stanišču, kjer sta bili zadeti ona križar-
ka in ena tovarna ladja. Končno so japonske
letalske sile pri napadu na Javo sestrelile
7 Buffalov in 3 Blenheime. (Gazzettino.)

Na Sumatri

Singhaj, 16. febr. (Domei). Iz Batavije
javljajo, da so japonske čete zasedle Pa-
liemang v jugovzhodnem delu otoka Su-
matre.

Letalske akcije

Tokio, 16. febr. s. Nadaljujoč likvidacijo
preostalih sovražnih letalskih sil na oba-
Makasarske otočje je japonsko letalstvo o-
okrillo zapadno od Balik Papan v vzhod-
nem Borneu skrbno prikrito sovražno le-
talsko oporišče. Gre za letališče, ki so ga
oraničili zgradili z mnogimi stroški. Letal-
ci japonske mornarice so uničili tri sovra-
žne letala, ki so jih iz nizine obstreljevali
in tri lovce, ki so skušali preprečiti akcije
napadajočih letal. Na drugih letalskih opo-
riščih sovražnika je bila tudi povzročena
huda škoda. Neko japonsko izvidniško le-
talo je prestreglo dva sovražna štirimotor-
nika, ki sta hotela napasti japonske trans-
portne ladje in je po hudi borbi oba se-
strelilo.

Svotočna indijska armada

Bangkok, 16. febr. s. Neodvisna indijska
legija v Bangkoku poroča, da se je doslej
prijavilo na Malaji 30 do 40.000 ljudi za
svobodno indijsko armado. Poveljujoči ofi-
cir je kapitan Mohan Singh.

Nemško vojno poročilo

Izjavljeni sovjetski napadi na vzhodni fronti —
Uspešne letalske akcije v Sredozemlju

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 16. febr.
Vrhovno poveljništvo nemške vojske je
objavilo včeraj naslednje vojno poročilo:

Tudi včeraj so se na vzhodu na neka-
terih točkah izjavili napadi, ki jih so
vražniki neprestano obnavljali. Pri naših
protinapadih so bili doseženi uspehi. Sku-
pine bombnikov in streljavecov so učin-
kovito in kljub težkim vremenskim oko-
ličninam napadle sovražne čete na poho-
du, popolnoma uničile več kolon in mno-
go vojnih potrebščin. Na skrajnem severu
so bile razdelane železniške naprave na
murmanski progi.

V vzhodni Afriki so nemški strmoglav-
ci bombardirali sovražne motorizirane
oddelke na področju okrog Ain el Gazale.
Na morju severno od Bengazije so nem-
ški bombniki napadli dva nezasedena
konvoja in so potonili 9000 tonsko prevo-
no ladjo, dva nadaljnja tovarna parnika s
skupno 15.000 tonami pa tako hudo po-
škodovali, da se lahko računa z njuno
izgubo. Nadalje so bili z bombami zadeti
2 lažji križarki, 2 rušilca in večja tovar-
na ladja. Vzhodno od Malte je bila pri le-
talskem napadu uničena sovražna izvid-
niška ladja. Ob afriški obali je podmor-
nica v bližini Marsa Matruha potopila

dva parnika v konvoju.
Angleški bombniki so v pretekli noči
napadli nekaj krajev v južnozahodni
Nemčiji, a pri tem niso dosegli nikakega
uspeha vojaškega značaja.

Izgube angleških letalskih sil o priliki
letalskega in pomorskega spopada 12. fe-
bruarja v Rokavskem prelivu, so se med
tem dvignile na 49 letal, soditi pa je, da
je bilo uničenih v teh borbah še nadalj-
njih 13 sovražnikovih letal. Pri teh ope-
racijah so se posebno odlikovali skupne
letal pod poveljstvom maršala Sperrlija, ki
sta jih vodila letalski general Kohler in
polkovnik Galland.

Sovjetske letalske sile so izgubile od 7.
do 14. februarja 153 letal, izmed katerih
je bilo sestreljenih 88 v letalskih spopa-
dih, 38 od protiletalskega topništva, osta-
la pa so bila razdelana na letališčih. V
istem času so nemške letalske sile izgu-
bile na vzhodni fronti 25 letal.

V bojih, ko so se razvili v severnem
odseku vzhodnega bojišča, se je narednik
Kirchner pri prvem topu napadalne bate-
rije prav posebno odlikoval. V treh dneh
je uničil 11 napadajočih sovražnih tankov,
med njimi več največjih tankov.

Angleški imperij na robu propasti

Japonska mu bo prizadela poslednji udarec

Berlin, 16. febr. v prisotnosti poveljni-
kov oboroženih sil je Hitler, kakor tudi
že prejšnja leta, te dni govoril v spornih
palači na zborovanju mladih častnikov in
častniških aspirantov, ki se jih je zbralo
9833. »Dienst aus Deutschland« poroča,
da Hitlerjev govor ne bo objavljen, pravi
pa, da je Hitler mladim oficirjem obraz-
ložil tudi vojaški položaj. V zvezi s tem
je zanimivo, kar je še pred tem zboro-
vanjem izjavil na običajni novinarski kon-
ferenci pooblaščen minister Schmidt, na-
čelnik tiskovnega urada zunanjega mini-
strstva. Poudaril je, da je angleški impe-
rij na robu propasti in da je Japonska
na tem da mu da poslednji udarec.

Angleški listi na levici kakor tudi ame-
riški listi so napadli min. predsednika Chur-
chilla tako srdito kakor še nikoli. Zna-
čilno so bile besede »Daily Sketch«: »Ta-
ko ne gre naprej, ker bo sicer vse pro-
padlo. Narod velja več kakor Churchill«.

Tem in drugim glasovom, je izjavil
Schmidt, se ne pripisuje prevelik pomen,
kar se tiče morebitnih reperkusij takega
dnevnege stanja na nadaljnjo voljo Ve-
like Britanije za borbo. Nemčija se za-
naša izključno na lastne sile, kar pa
vendar ne pomeni, da ni zelo pomembno
in zanimivo, da mora tisk na drugi stran-
i Rokavskega preliva povedati sedaj jav-
nosti prav to, kar Nemčija ponavljala že
dve leti in pol, da je namreč »Churchill
grobar imperija«. Ni znano, ali Velika
Britanija še utegne izvajati poslednje po-
sledice iz tega spoznanja. Angleški impe-
rij je na robu propasti in Japonska je
na tem, da mu prizadene poslednji uda-
rec. (Piccolo.)

NERIRAJTE V „JUTRU“!

Maršal Kvaternik pri Kralju in Cesarju

Manifestacija italijansko-hrvatskega sodelovanja in prijateljstva

Rim, 16. febr. Maršal Kvaternik, ki se že več dni mudi v Italiji, je bil v soboto dopoldne v avdiciji pri Kralju in Cesarju, kateremu je predstavil tudi svoje spremstvo. Po avdiciji je maršal Kvaternik krenil v ministrstvo za vojsko in mornarico, kjer se je sestal z obema državnima podtajnikoma. Med potjo mu je rimsko prebivalstvo pridelilo manifestacije simpatij. Kvaternik je bil v spremstvu hrvatskega poslanika v Rimu in drugih uglednih hrvatskih osebnosti tudi v poveljništvu fašistične milice, kjer ga je sprejel načelnik štaba general Balbati, ki mu je podaril legionarsko bodalo. Slična bodala so prejeli tudi vsi častniki v maršalovem spremstvu. Maršal se je zahvalil za dar in je izrazil svoje občudovanje za fašizem in njegovega Duceja. Potrdil je prijateljske in tovariške zveze, ki vežejo Hrvatsko z Italijo. Nazadnje je odredil pozdrav Duceju.

Načelnik generalnega štaba general Cavallero je opoldne priredil maršalu Kvaterniku svečan obred. Ob zaključku obreda je general Cavallero pozdravil najbližjega sodelavca maršala, ki je govoril o neločljivih zvezah tovarištva, ki vežejo oba režima. Spomnil se je vladarjev obeh prijateljskih držav in njihovih voditeljev. Maršal Kvaternik je v svojem odgovoru poudaril, da ves hrvatski narod s Po-

glavnikom na čelu dobro ve, kolikšno zahvalo je dolžan osmima silama, ki sta Hrvatski vrnil njene tradicije in njeno neodvisnost. Posebno so ustaški Duceju in Hitlerju. Duceju je ustaški pokret dolžan vse, ker mu je očeval Poglavnika in njegove sodelavce. Zaključil je z izjavo, da morata biti italijanska in hrvatska vojska izraz medsebojne zvestobe in tovariškega sodelovanja. Izrazil je udanost vladarjema obeh prijateljskih narodov in željo, da bi obe državi in obe vojski čim bolj uspeli. (Piccolo.)

Albanski min. predsednik na obisku v Italiji

Bari, 16. febr. S iz Albanije je prišel v Italijo albanski min. predsednik Kruja. Na povabilo rektorja barijskega vseučilišča je obiskal večerj tukajšnje univerze, kjer mu je bil prirejen svečan sprejem, ki so se ga udeležili profesorski zbor, krajevni fašistični prvaki in dijaki. Pozneje se je udeležil sprejema, ki mu ga je priredil barijski župan. Ob tej priliki je Kruja sprejel dragocen dar. V svojem odgovoru na pozdrav barijskega župana je opozoril na zveze, ki vežejo Albanijo na Bari. S svojimi izjavami udanosti do vladarja in Duceja je izrazil navdušeno odobravanje.

Prosvetni minister Bottai v Berlinu

Svečana zaključitev razstave italijanske knjige — Italijansko-nemška kulturna manifestacija

Berlin, 16. febr. S v okviru posebne svečanosti je bila večerj zaključena razstava italijanske knjige. Svečanosti so prisostvovali italijanski prosvetni minister Bottai, ki se že dva dni mudi v Berlinu, italijanski veleposlanik Dino Alfieri, nemški prosvetni minister Rust in mnoge druge ugledne osebnosti iz nemškega znanstvenega in prosvetnega ministrstva ter iz znanstvenih in splošnih kulturnih krogov. Oba ministra sta si v spremstvu veleposlanika in generalnega direktorja italijanskega zavoda za kulturne odnose s tujino ogledala razstavo, ki je zavzemala velik del zgodovinske palače Pruske akademije. Ob zaključku sta imela ministra govora, ki so jih prenašale vse nemške radijske postaje.

Nemški prosvetni minister je v svojem govoru med drugim izjavil, da je razstava napravila na nemške kulturne kroge zelo globok vtis, minister Bottai pa je poudaril, da prihaja sredi vseh teh stvari in novih klikov sredino do izraza Mussolinijeva formula o osni šoli. Vajno je, da je bila nemškim ljubiteljem knjig podana prilika, da so lahko spoznali enako, kakor je bilo mogoče italijanskim ljubiteljem knjig o priliki razstave nemške knjige v Rimu, najpomembnejše proizvode italijanske knjižne proizvodnje. V trenutku, ko se razvija ogromna borba za skupne ideale, je

medsebojno spoznavanje duhovnega premoženja nujno in potrebno. Tudi knjiga je prešla v službo vrhovne skupne stvari, v službo evropske civilizacije, za katero se borita Italija in Nemčija, ki bosta omogočili tej civilizaciji s svojo zmago nov plov. Razstava italijanske knjige v Berlinu spriča tega ni bila propagandna luknja, marveč pozitivna in konstruktivna manifestacija. Civilizacija vsake dežele se odraža v njenih knjigah. Kakor se nemški narod bori v znamenju Hitlerjeve knjige »Mein Kampf«, tako se bori italijanski v znamenju Mussolinijeve fašistične doktrine. Minister se je spomnil Mussolinijevega gesla o knjigi in puški, ki sta osnovni sredstva borbe za italijansko in nemško civilizacijo, za skupno civilizacijo novega imperijalnega reda. Nazadnje se je zahvalil nemškemu prosvetnemu ministru in zastopnikom znanega ter propagandnega ministrstva za njihovo sodelovanje.

Minister Rust je pozneje predstavil ministru Bottaiju nemško komisijo, ki so v sodelovanju z italijansko komisijo pripravila gradivo za veliko izložbo Gothejevega »Potovanja v Italijo«. Po svečanem zaključku razstave je italijanski veleposlanik Alfieri priredil v poslanstvu svečan sprejem.

Podrobni predpisi

o izplačevanju rodbinskih doklad

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino odreja na podlagi kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291 in glede na člen 9. navedbe o ustanovitvi Posebne blagajne za izplačevanje rodbinskih doklad z dne 13. januarja 1942-XX št. 3.

Cl. 1. Pravico do rodbinskih doklad iz navedbe z dne 13. januarja 1942-XX št. 3 imajo tisti delavci rodbinskih poglavarj, ki so za plačo zaposleni v službi drugih na ozemlju Ljubljanske pokrajine in so obvezno zavarovani za bolezen pri teh ustanovah.

1. Zavodu za socialno zavarovanje Ljubljanske pokrajine v Ljubljani, 2. Ročinski blagajni Trgovskega bolnišnice in področnega društva v Ljubljani, 3. Bolniški blagajni »Merkur« v Ljubljani, 4. Glavni bratovski skladnici v Ljubljani in njenih krajevnih organih.

Od doklad pa so poleg razvrščenega in nerazvrščenega državnega, pokrajinskega in občinskega osebja izveti uslužbenci drugih javnih in pomožnih ustanov s samoupravo, nadzorovano po državi, pokrajini ali občini, za katerih rodbine je poskrbljeno z zakonom, pravilnikom ali upravno odredbo. Rodbinske doklade pa dobiva nerazvrščeno osebje v službi države, pokrajine ali občine, ki je pri zgoraj navedenih ustanovah obvezno zavarovano za bolezen.

Cl. 2. Glede otrok in njih izenačenih oseb, žene in roditeljev velja, da jih vzdržuje rodbinski poglavar, če ta skrbi za njih preživljanje in žive v skupnosti z njim.

Za izplačevanje rodbinskih doklad se štejejo za rodbinskega poglavarja: a) oče; b) mati vdova ali samska z otroki, ki jih oče ni priznal, ali ločena ali po možu zapuščena in z vzdrževanji otroki, ali katere mož je trajno nesposoben za delo ali brezposelen in ne uživa podpore za brezposelnost ali v zaporu čaka na sodbo radi prestajanja kazni ali je odsojen po policijskem ukrepu; c) dojemelnik, ki vzdržuje umrle ali sestre ali nečake, ker je njih oče umrl ali jih zapustil ali je trajno nesposoben za delo, to pa, ako njegova žena ne dobiva rodbinskih doklad; d) dojemelniki, katerim so po redni poti izročeni najdenčki in reje.

Z zakonskimi ali pozakonskimi otroki so izenačeni zakonito priznani nezakonski kakor tudi otroci iz prejšnjega zakona drugega zakonca in v primerih, iz črk c) in d) bratje ali sestre ali nečaki in najdenčki, izročeni po redni poti v reje. Doklade ne gredo za otroke, ki so v reji zunaj ozemlja te pokrajine ali sprejeti v dobrodelne ali učne zavode, ki celoma ali deloma skrbijo za njih vzdrževanje. Doklade ne gredo za ženo, ki je zakonito ločena, izvenzemski če je delavec zavezan plačevati vzdrževalno, prav tako gre doklade za tiste osebe, glede katerih se je sodno izreklo očetovstvo delavca, tudi če ne žive v skupnosti z njim, če je po splošni ugotovljena obveznost plačevati vzdrževalno. V skupnosti živijo očetvi se štejejo za vzdrževane če je oče star nad 60 let, mati pa stara nad 55 let in če nista zaposlena za plačo v službi drugih ali pa če sta trajno nesposobna za delo.

Cl. 3. Za izplačevanje rodbinskih doklad

vane osebe ali od dne, ko, četudi iz drugih vzrokov, preneha njih vzdrževanje.

Cl. 11. Delodajalec mora prijaviti pristojni zavarovalni ustanovi delavca, ki ima pravico do rodbinske doklade, v osmih dneh od dneva njegovega sprejema na delo. To prijavo mora delodajalec predložiti hkrati s prijavo za obvezno bolniško zavarovanje. Prijavi mora priložiti delodajalec vse listine, ki jih predpiše Zavod za socialno zavarovanje Ljubljanske pokrajine in ki dokazujejo delavčev pravico do doklad. Delodajalec mora priobčiti v osmih dneh tudi vsako spremembo v službenem razmerju ali rodbinskem stanju delavca ter nove sprejeme in odpustitve na način, ki je v rabi pri bolniškem zavarovanju. Če delodajalec delavca ne prijavi, se sme ta sam prijaviti. Radi prve uporabe te navedbe morajo vložiti delodajalci prijavo iz prvega odstavka tega člena, opramljeno z listinami iz gornjega člena 9., do 15. marca 1942-XX.

Cl. 12. Po prijavi in poslanih listinah ugotovijo zavarovalne ustanove za vsakega delavca, ali so dani pogoji za izplačevanje rodbinske doklade, določijo znesek iz tega naslova v razmerju s številom koristnikov in zaposlitveno dobo in odredijo neposredno tudi ustrezno plačilo v mesečnih obrokih za nazaj ter predpajo pri-

spevke za rodbinske doklade z istim plačilnim nalogom (ali s posebnim plačilnim nalogom) kakor za druge prispevke obvezne bolniškega zavarovanja.

Zoper odločbo ustanov o priznanju ali višini rodbinskih doklad in zoper plačilni nalog o dokladah samih je dopustna pritožba v 8 dneh od dne prejema na odbor za rodbinske doklade iz člena 19. Pritožbo je vložiti preko pristojne zavarovalne ustanove.

Zoper odločbe tega odbora je v enakem roku dopustna pritožba na Visoki komisariat, ki odloči dokončno.

Pritožba tako na prvi kakor na drugi stopnji ne odloži izvršitve.

(Nadaljevanje jutri)

Dogoni klavne živine

Prehranjevalni zavod Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino priredi v prihodnjem tednu te-le dogone za klavno živino:

- 23. febr. v Črnomlju za govedo in svinje
- 24. febr. v Stični za govedo in svinje
- 24. febr. v Mokronogu za govedo in svinje
- 25. febr. na Vrhniki za govedo in svinje
- 25. febr. v Grosupljem za govedo in svinje

Gospodarstvo

Začasni predpisi o proračunu Ljubljanske pokrajine

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je s posebno naredbo izdal začasne predpise za izvrševanje proračuna Visokega Komisariata Ljubljanske pokrajine. Ti predpisi so izdani glede na potrebo, da se do končne ureditve stvari, izdajo za izvrševanje proračunov začasne določbe, upoštevajoč zahteve in predloge ministrstva za finance in glavnega državnega računovodstva.

Proračun Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino izvršuje Visoki komisar ob lastni osebni odgovornosti. Proračunsko leto se glede izvrševanja proračuna začne s 1. januarjem in se konča z 31. decembrom. Predlog proračuna se sestavlja do nadaljnjega drugega odredbe v obliki bivših jugoslovanskih banovinskih proračunov in se mora predložiti v odobritev ministrstvu za finance.

Pri sestavi proračunskega predloga sodelujejo upravni uradi Visokega komisariata in ravnateljstvo računovodstva. Upravni uradi predlagajo potrebne postavke za obrazložitvi, ravnateljstvo računovodstva pa vzporedi in povzame podatke, dobljene od teh uradov. Proračun je samo eden. Zato obsega dohodek in izdatke, kakor so se po bivših jugoslovanskih predpisih nanašali bodisi na državo, bodisi na banovino (pokrajino). Vendar je treba navesti dohodek in izdatke ločeno, po črkah, tola v istih partijah, kakor se pač nanašajo na državo ali na banovno (pokrajino). V proračun se morajo postaviti vsi zneski, ki so kakorkoli dohodki ali izdatki Visokega komisariata, izvenisti tiste, ki se nanašajo na podjetja s samostojno upravo in s svojim proračunom. Proračuni teh podjetij se priključijo kot priloge k splošnemu proračunu. Dohodki in dohodki kakšnega koli izvora se ne smejo uporabljati za zvišanje postavk izdatkov, kolikor to ni odredeno v določbah, glede rezevnih kreditov. Vsote, ki jih iz kakršnega koli razloga pobere uradi Visokega komisariata se morajo po čl. 8. komarske odločbe z dne 29. julija 1941-XIX takoj v celoti odvesti Hranilnici Ljubljanske pokrajine na tekoči račun, ki ga ima pri hranilnici Visoki komisar.

Proračun mora biti glede dohodkov in izdatkov uravnotežen. Država pa sme, če se tako ravnotje ne da doseči, izjemno prispevati v neobstoje potrebi meri. Tak državni prispevek se vpiše v proračun v posebno poglavje dohodkov. Prispevku ustrezni proračunski izdatki se vpišejo v proračun ministrstva financ. Morebitni pretek ob sklepu proračunskega leta se upošteva kot izredni dohodek v naslednjem proračunu.

Visoki Komisar lahko prenese vsote iz enega poglavja v drugo in s tem vsotami osnuje nova proračunska poglavja. In sicer z obrazloženimi odloki, vidnimi od rav, nateja računovodstva. Ti odloki se morajo priobčiti glavnemu državnemu računovodstvu in priložiti zaključnemu računu. Če se posamezne prvotne postavke po teh odlokih tako snemajo, da znašajo spremembe nad 1 milijon lir, je zato potrebna pred-

hodna odobritev ministrstva za finance. Takšna odobritev je potrebna ne glede na znesek tudi za zvišanje izdatkov za osebje, reprezentančne doklade in za zapne politične izdatke. Po bivših jugoslovanskih določilih se ustanavlja v proračunu »rezervni kredit«, iz katerega se vzamejo potrebne vsote in vpišejo v posamezna poglavja proračuna ali v nova poglavja za višje ali za nepredvidene izdatke, in sicer z odloki Visokega Komisariata, vidnimi od ravnateljstva računovodstva. Za odvzem zneskov nad 100.000 lir je potrebna predhodna odobritev ministrstva za finance.

Če se pokaže med letom potreba po novih ali višjih izdatkih in če ni mogoče najti kritja s prenosom iz enega poglavja na drugo, se smejo ti novi ali višji izdatki kriti iz presežkov pri dohodkih, če so v enakomerni ugotovljeni dohodki presega dohodek predvidene za vse proračunske leto. Tako spremembo proračuna pa mora predhodno odobriti ministrstvo za finance.

Do konca aprila pošlje Visoki komisar glavnemu državnemu računovodstvu zaključni račun za preteklo proračunsko dobo. Ta zaključni račun, ki ga sestavi ravnateljstvo računovodstva, obsega v teku proračunskega leta predpisane in v plačilo dospеле dohodke, angažirane izdatke, najsi so likvidirani ali ne, in po izterjalnih organih pobrane zneske, vplačila v Hranilnico Ljubljanske pokrajine in v proračunskem letu opravljena izplačila. Zaključnemu računu se priložijo odloki o spremembah v proračunu, finančno stanje ob koncu leta kakor tudi obrazložitev poročila.

Do 30. junija 1942. sestavi ravnateljstvo računovodstva v sporazumu s pristojnimi upravnimi organi izkaz o imovini Visokega komisariata ob koncu leta 1941. s popravki in dopolnitvami inventarja in imovinskih knjig. Ta izkaz, ki se mora priobčiti glavnemu državnemu računovodstvu, bo podlaga za sestavljanje imovinskih izkazov v naslednjih proračunskih letih.

Do 15. vsakega meseca mora ravnateljstvo računovodstva zaradi predložitve glavnemu državnemu računovodstvu sestaviti stanje angažiranih zneskov na koncu prejšnjega meseca, nadalje splošni povzetek predpisanih, izterjanih in vplačanih dohodkov omenjenega dne, blagajniško potrebo za naslednji mesec in seznam pisemenih nalogov, ki jih je morda izdal Visoki Komisar ravnateljstvu računovodstva v prejšnjem mesecu s priloženim prepisom zadevnih medsebojnih pismov. Do 31. januarja in do 31. julija pa mora prav tako sestaviti in priložiti glavnemu državnemu računovodstvu številčni pregled na dan 31. decembra oziroma 30. julija zaposlenega bivšega jugoslovanskega osebja, ločeno po uradih in z navedbo zadevnih izdatkov, kakor tudi številčni seznam ob navedenih dneh še živčih upokojencev z navedbo celotnega izdatka.

Ravnateljstvo računovodstva bo pripravilo navedila, ki naj se izdajo za natančno uporabo teh predpisov.

Gospodarske vesti

== Uvedba zgodnje pšenice je bila odločilna za uspeh žitne bitke. Nedavno je v Rimu v visoki starosti umrl senator Strampelli, ki je tudi izven meje Italije znan kot ustvaritelj novih vrst pšenice in ima tudi velike zasluge za uspeh žitne bitke v Italiji. Kot petjučji učitelj je prišel zbirati najrazličnejše vrste pšenice, domače in inozemske, nakar je napravil številne poskuse s križanjem in aklimatiziranjem. V času, ko je bila znanost o podedovanju lastnosti pri rastlinah še v povojih, je vzgojil proti rji odporne vrste ter vrste, ki ne pogojeajo in so krepke rasti. Uspešno mu je to lastnosti združiti z rodovitnostjo in velikim donosom. Glede na posebne klimatske razmere v Italiji, kjer zgodaj nastopi vročina s sušo, ki zlasti na južni pogosto povzroča izpadek letine je prišel vzgajati zgodnje vrste pšenice. Za pred svetovno vojno je uspešno križal posebno vrsto manj donosne japonske pšenice, ki dozorl 15 do 20 dni prej, z najbolj donosno domačo vrsto. Postopno mu je uspelo vzgojiti novo vrsto, ki zgodaj dozori in daje obnem velik donos. Po uvedbi te nove zgodnje pšenice se je kmalu pričela vidno dvigati italijanska letina pšenice. Strokovnjaki so si danes edini v tem, da žitna bitka za samopreskrbo Italije s križnim žitom ne bi imela tako velikega uspeha, če ne bi Strampelli z neumornim delom in številnimi poskusi vzgojil te nove vrste pšenice. Ki dozorl še preden običajno nastopi poletna vročina in suša. Uvedba te zgodnje vrste je vrh tega omogočila, da se v mnogih primerih dosežena na istem polju dva pridelka na leto. Ko je Strampelli lani v 75

80% vrednosti, v drugi skupini pa je za beležen padec v višini povprečnih 35%. Tudi na newyorški borzi so precej popustile delnice nekaterih družb za kositer in kavčuk v Nizozemski Indiji, in sicer za 20 do 25%.

== Hranilnice na Spodnjem Stajerskem in Gorenjskem. V daljšem prikazu hranilnic v Ostmaki navaja »Frankfurter Zeitung«, da je bilo na Spodnjem Stajerskem in Gorenjskem ustanovljenih 9 okrožnih hranilnic (5 na Sp. Stajerskem in 4 na Gorenjskem), ki so prevzele vse posle prej obstoječih hranilnic. Vloge pri teh hranilnicah se sedaj cenijo na 30 do 35 milijonov mark. Zapora starih vlog je bila uknjena že ob koncu lanskega leta.

== Prepoved izvoza lesa iz Rumunije. Od kar je Rumunja odstopila Madžarski gozdno področje v severni Transilvaniji, se je rumunski izvoz lesa bistveno skril. Ker je bilo v zadnjih letih izkoriščanje gozdov vrhu tega še mnogo večje nego je znal letni prirastek, so že pred mesec napovedovali, da ni računati s tem, da bi mogla Rumunija tudi v bodoče izvažati les v pomembnejšem obsegu. Sedaj poročajo iz Bukarešte, da je rumunska vlada s posebno uredbi izdala prepoved izvoza lesa iz carskih postavk 628, 629, 635, 637, 640 in 641. Prepoved se našana na okrogli hrastov in jelov les, kakor tudi na rezan les vseh vrst.

== Popolna obnova bolgarske ovčereje. Bolgarski načrt za obnovo ovčereje predvideva, da bodo v 15 letih vzgojili novo ovčje pleme, ki bo dajalo fino volno in več mesa. Že leta 1940. so za bolgarsko državo posestvo Klementina uvozili iz Nemčije 20 plemenskih ovnov in 450 plemenskih ovac. Vrh tega so uvozili 750 ovnov pasne Merino, lani pa še nadaljnjih 725 ovnov. Za popolno obnovo ovčereje je seveda potrebna dolga vrsta let. Na področju Bolgarije je sedaj okrog 12 milijonov ovac, ki dajejo poleg mleka le razmeroma malo volne, ki je vrh tega trda in resasta ter je sposobna le za kmečko suknjo. Sedaj je bolgarska vlada odobrila načrt, po katerem bodo v prvih osmih letih tega načrta dobavila Bolgariji letno 5000 plemenskih ovnov. Po 15 letih bo bolgarska ovčereja docela obnovljena. Pri enakem številu živali, ki pa bodo večje, in pri enaki količini mleka, bodo te ovce dale 2,5 milijona kg mehke in za trg sposobne volne (sedaj 1,5). Povprečna teža živali se bo povečala za 5 kg. Vzporedno predvideva načrt zboljšanje paše in krme za ovce, ker bodo križane živali večje in bodo zahtevale več hrane in boljše krmo.

== Svetovna proizvodnja kositra. Zasedbo Britske Malaje Siam in Francoske Indokine je prišlo pod kontrolo Japonske 44 odst. svetovne proizvodnje kositra. Za leto 1941. sicer se niso na razpolago podatki o svetovni proizvodnji, pač pa imamo podatke za leto 1940., ki kažejo naslednjo sliko. V tem letu je od svetovne proizvodnje 237.543 dolgih ton (po 1016 kg), odpadlo na britsko Malajo 95.384 ton, na Nizozemsko Indijo 44.563 ton, na Bolivijo 37.940 ton, na Siam 17.447 ton, na Belgijski Kongo 12.392 ton, na Nigerijo 10.257 ton, na Francosko Indokino 1560 ton in ostale države, (Kitajska, Birma, Avstralija, Cornwall, Južna Afrika, Mehika, Argentina, Portugal itd.) 28.300 ton. Na Britsko Malajo, Siam in Francosko Indokino odpade torej 104.400 ton ali 44%. Ogrožena pa je tudi angleška kontrola nad proizvodnjo Nizozemske Indije, ki je za Britsko Malajo druga največja produkcijska država na svetu.

Naše gledališče

D r a m a

Torek, 17. febr.: ob 17.30 uri: Človek, ki je videl smrt. Premiera. — Red Premierski.

Sreda, 18. febr.: ob 17.30: Voda. — Red Sreda.

Četrtek, 19. febr.: ob 17.30: Človek, ki te videl smrt. Red Četrtek.

Drugi ob 17.30 uri bo premiera tridejanske komedije »ČLOVEK, KI JE VIDEL SMRT«, ki jo je napisal rumunski pisatelj Victor Eftimiu, v režiji in inscenaciji ing. arh. Bojana Stupice. Pisatelj duhovito ironizira majhnost provincijalcev, njihovo filistrstvo in njihove smeje želje, za poletom in pomembnostjo. V mir provincijalnega življenja pride potepuh, ki skali s svojim prihodom pokoj mesteca ter zanes vanj konflikte, nemir pa tudi srebo in zadovoljstvo. Igrali bodo: Jan, Cesar, Vi, Skrbinec, Raztresen, Gabrieljevičeva in Simčičeva.

V Sredo bodo igrali ob 17.30 Vomergerjevo tridejansko komedijo »VODA« za red Sreda. Dejanje se plete okrog vodovoda, zaradi čigar zgraditve je ločena vas v dve nasprotni stranki. Konflikt razreši na izredno zabaven način k'par, ko spozna, v čem leže ovire. Njegova zvižaja je zgrajena na ničemurnosti in častihlepju vaščanov, ki končno proti lastni volji dobe vodovod.

O p e r a

Torek, 17. febr.: ob 17. uri: Pustni večer pri grofu Orlovskem. Izven.

Sreda, 18. febr.: Prodana nevesta. Izven. Četrtek, 19. febr.: Evgenij Onegin. Red Premierski.

Drugi ob 17. uri bo v Operi prireditvi pod naslovom »PUSTNI VEČER PRI GROFU ORLOVSKEM«. Vprizorili bodo drugo dejanje iz Straussove opere »Netopre«, ki se godi v vili grofa Orlovskega. V zabavo, ki se vrši v okviru tega večera, je vnesen nekaj pevskih in plesnih točk, ki jih bodo izvajali naši operni in operetni člani: Kogejeva, Poličeva, Vidaličeva, Janko, Franci Zupan, Lupaša ter Bravničarjeva, Japljeva in baletni zbor. V drugem dejanju »Netopirja« sodelujejo: Rozalinda Poličeva, Adela Ribičeva, Eisenstein-M. Sanein, Frank-Janko, Orlovski-Sladoljev, dr. Falke-B. Sanein, Ica-Japljeva in Metanija-Koširjeva. Pripravniki, da je ta predstava podobna prireditvi »Večer pri grofu Orlovskem«, ki je bil izvajen z uspehom na Silvestrove, je da bodo nekatere solistične točke zamenjane z drugimi. — Abonentji vseh abonmajev bodo dobili letos ponovitev »Človeškega operje« Evgenij Onegin. Prva letošnja predstava za premierski abonma bo v četrtek ob 17. uri. Pli bodo: Poličeva-Larino, Heybalova-Tatjana, Španova-Olgo, Primožič-Onjega, Sanein, Frank-Janko, Orlovski-Sladoljev, dr. Falke-B. Sanein, Ica-Japljeva in Metanija-Koširjeva. Pripravniki, da je ta predstava podobna prireditvi »Večer pri grofu Orlovskem«, ki je bil izvajen z uspehom na Silvestrove, je da bodo nekatere solistične točke zamenjane z drugimi. — Abonentji vseh abonmajev bodo dobili letos ponovitev »Človeškega operje« Evgenij Onegin. Prva letošnja predstava za premierski abonma bo v četrtek ob 17. uri. Pli bodo: Poličeva-Larino, Heybalova-Tatjana, Španova-Olgo, Primožič-Onjega, Sanein, Frank-Janko, Orlovski-Sladoljev, dr. Falke-B. Sanein, Ica-Japljeva in Metanija-Koširjeva. Pripravniki, da je ta predstava podobna prireditvi »Večer pri grofu Orlovskem«, ki je bil izvajen z uspehom na Silvestrove, je da bodo nekatere solistične točke zamenjane z drugimi. — Abonentji vseh abonmajev bodo dobili letos ponovitev »Človeškega operje« Evgenij Onegin. Prva letošnja predstava za premierski abonma bo v četrtek ob 17. uri. Pli bodo: Poličeva-Larino, Heybalova-Tatjana, Španova-Olgo, Primožič-Onjega, Sanein, Frank-Janko, Orlovski-Sladoljev, dr. Falke-B. Sanein, Ica-Japljeva in Metanija-Koširjeva. Pripravniki, da je ta predstava podobna prireditvi »Večer pri grofu Orlovskem«, ki je bil izvajen z uspehom na Silvestrove, je da bodo nekatere solistične točke zamenjane z drugimi. — Abonentji vseh abonmajev bodo dobili letos ponovitev »Človeškega operje« Evgenij Onegin. Prva letošnja predstava za premierski abonma bo v četrtek ob 17. uri. Pli bodo: Poličeva-Larino, Heybalova-Tatjana, Španova-Olgo, Primožič-Onjega, Sanein, Frank-Janko, Orlovski-Sladoljev, dr. Falke-B. Sanein, Ica-Japljeva in Metanija-Koširjeva. Pripravniki, da je ta predstava podobna prireditvi »Večer pri grofu Orlovskem«, ki je bil izvajen z uspehom na Silvestrove, je da bodo nekatere solistične točke zamenjane z drugimi. — Abonentji vseh abonmajev bodo dobili letos ponovitev »Človeškega operje« Evgenij Onegin. Prva letošnja predstava za premierski abonma bo v četrtek ob 17. uri. Pli bodo: Poličeva-Larino, Heybalova-Tatjana, Španova-Olgo, Primožič-Onjega, Sanein, Frank-Janko, Orlovski-Sladoljev, dr. Falke-B. Sanein, Ica-Japljeva in Metanija-Koširjeva. Pripravniki, da je ta predstava podobna prireditvi »Večer pri grofu Orlovskem«, ki je bil izvajen z uspehom na Silvestrove, je da bodo nekatere solistične točke zamenjane z drugimi. — Abonentji vseh abonmajev bodo dobili letos ponovitev »Človeškega operje« Evgenij Onegin. Prva letošnja predstava za premierski abonma bo v četrtek ob 17. uri. Pli bodo: Poličeva-Larino, Heybalova-Tatjana, Španova-Olgo, Primožič-Onjega, Sanein, Frank-Janko, Orlovski-Sladoljev, dr. Falke-B. Sanein, Ica-Japljeva in Metanija-Koširjeva. Pripravniki, da je ta predstava podobna prireditvi »Večer pri grofu Orlovskem«, ki je bil izvajen z uspehom na Silvestrove, je da bodo nekatere solistične točke zamenjane z drugimi. — Abonentji vseh abonmajev bodo dobili letos ponovitev »Človeškega operje« Evgenij Onegin. Prva letošnja predstava za premierski abonma bo v četrtek ob 17. uri. Pli bodo: Poličeva-Larino, Heybalova-Tatjana, Španova-Olgo, Primožič-Onjega, Sanein, Frank-Janko, Orlovski-Sladoljev, dr. Falke-B. Sanein, Ica-Japljeva in Metanija-Koširjeva. Pripravniki, da je ta predstava podobna prireditvi »Večer pri grofu Orlovskem«, ki je bil izvajen z uspehom na Silvestrove, je da bodo nekatere solistične točke zamenjane z drugimi. — Abonentji vseh abonmajev bodo dobili letos ponovitev »Človeškega operje« Evgenij Onegin. Prva letošnja predstava za premierski abonma bo v četrtek ob 17. uri. Pli bodo: Poličeva-Larino, Heybalova-Tatjana, Španova-Olgo, Primožič-Onjega, Sanein, Frank-Janko, Orlovski-Sladoljev, dr. Falke-B. Sanein, Ica-Japljeva in Metanija-Koširjeva. Pripravniki, da je ta predstava podobna prireditvi »Večer pri grofu Orlovskem«, ki je bil izvajen z uspehom na Silvestrove, je da bodo nekatere solistične točke zamenjane z drugimi. — Abonentji vseh abonmajev bodo dobili letos ponovitev »Človeškega operje« Evgenij Onegin. Prva letošnja predstava za premierski abonma bo v četrtek ob 17. uri. Pli bodo: Poličeva-Larino, Heybalova-Tatjana, Španova-Olgo, Primožič-Onjega, Sanein, Frank-Janko, Orlovski-Sladoljev, dr. Falke-B. Sanein, Ica-Japljeva in Metanija-Koširjeva. Pripravniki, da je ta predstava podobna prireditvi »Večer pri grofu Orlovskem«, ki je bil izvajen z uspehom na Silvestrove, je da bodo nekatere solistične točke zamenjane z drugimi. — Abonentji vseh abonmajev bodo dobili letos ponovitev »Človeškega operje« Evgenij Onegin. Prva letošnja predstava za premierski abonma bo v četrtek ob 17. uri. Pli bodo: Poličeva-Larino, Heybalova-Tatjana, Španova-Olgo, Primožič-Onjega, Sanein, Frank-Janko, Orlovski-Sladoljev, dr. Falke-B. Sanein, Ica-Japljeva in Metanija-Koširjeva. Pripravniki, da je ta predstava podobna prireditvi »Večer pri grofu Orlovskem«, ki je bil izvajen z uspehom na Silvestrove, je da bodo nekatere solistične točke zamenjane z drugimi. — Abonentji vseh abonmajev bodo dobili letos ponovitev »Človeškega operje« Evgenij Onegin. Prva letošnja predstava za premierski abonma bo v četrtek ob 17. uri. Pli bodo: Poličeva-Larino, Heybalova-Tatjana, Španova-Olgo, Primo

Borba v gozdnem taborišču za fronto

Ponoči, preden je prispela policijska četa — nam pripoveduje vojni poročevalec Ulrich Link z vzhodne fronte — je bila vas napadena. Napadale, so bili vzeli neki kmečki voz s seboj in sledove je bilo mogoče razbrati notri v gozdu. Danilo se je za gozdnimi oblaki, oster veter je šumel v gozdu. To so bili ugodni pogoji, da se neopaženo približamo. Sedem kilometrov daleč smo sledili vozu in nič se ni zgodilo. Vsak pok trhljaj, vsak pridušen vzdihi, kapljanje z grmov in dreves, ki se jih dotaknemo, vsi ti šumi niso nič pomenili. Naenkrat pa se je poročnik ustavil ko da je nekaj sumljivega čul, in je svojim vojakom mignil, naj se skrijejo. Ni mogel povedati, zakaj se je ustavil. Slutil je pač nekaj in obstal. Takšne slutnje uboga vsakdo v teh krajih.

V bližini nekaj ni moglo biti v redu. Poizvedovanje je bilo pokazalo, da je bila slutnja spet enkrat upravičena. 700 metrov spredaj je bilo mogoče opazovati prvega sovražnega stražarja. Bil je civilist, po kmečko oblečen v šivan suknjič, krizeno čepico čez glavo, avtomatično puško na ramenu, — tako je stal naslonjen ob debelo drevo. Poročnik se je odpravil na pot. Previdno se je zmuznil mimo stražarja. Kakih 100 metrov daleč je začel ropot in besede, kolo voza je škripalo. Tu je bilo gotovo zbranih precej ljudi, to je bilo pravo taborišče.

Skrbno je gledal poročnik, kaj se godi. Rad bi bil prišel čim bliže taborišču, da bi dosegel, kako naj bi najučinkoviteje napadel. Pogled mu je obvisel na beli krpi v grmičju ne daleč stran. Segel je po krpi. Neverjetna najdba! Svila je zašumela v njegovi roki in domislil se je: to je svila padala. Odtod torej očitna načrtovana napadov na cestah, odtod torej avtomatično orožje, razstrelivo in toliko municije. Jasno, da je moral poročnik na vsak način dojeti, kaj se godi v taborišču. Še nekaj metrov naprej in ugledal je jaso sredi gozda, prostorno kakih 80 štirinajstih metrov. Na jasi sta stali dve leseni kolbi, kakršne imajo drvarji. Po malem sta že razpadali. Poleg njiju in med drevesi pa je bil nizki, snežno beli šotor. Nenavaden, skoraj ostrašujoč prizor: v deželi večne groze tale svetla belina, ki je nekaj posekanih vej ni moglo zakriti, šotori so bili zgrajeni iz svile padal. V en šotor je lahko poročnik dobro videl, gledal je z daljnogledom in spoznal, da ima sovražnik na razpolago dragoceno poročevalsko pripravo.

Med kolibama in šotori so hodili strelci sem in tja. Bili so na zunaj civilisti, oblečeni tako, kakor so pač oblečeni vsi vsaki prebivalec. Bilo pa je med njimi tudi nekaj vojakov, najbrž od kakega razbitega oddelka. Poročnik je lahko naštel vsega skupaj kakih 50 mož. Prav toliko pa jih je lahko še v šotorih in v obeh kolibah. Treba je računati s sto sovražniki, petkrat toliko, kolikor šteje poročnikov oddelk. Toda presenečenje je ugodna prelopa. Sovražniki so bolj oboroženi, kakor poročnik in njegovi vojaki. Odlotičev je težavna. Ali kaže poslati po pojačenje? Ampak ojačenje ne bi bilo mogoče neopaženo priti do taborišča. Treba je takoj udariti, če so bila izdana povelja za napad. Oddelk se je razdelil v dve skupini, ki naj vsaka s svoje strani napadeta taborišče. Zapovedana je največja previdnost pri plazenju v ospredje, ves uspeh je odvisen od presenečenja. Odslej pravi poročevalec, se ne spominja ničesar več lo tistega trenutka, ko je desna skupina ubila z ročno granato dvojno stražo na robu taborišča. Pok je kar dvojno trgal živce. Napad se je pričel.

Kakor smrtonosna toča je začel deževati iz dveh strojn. Udarile so strojne puške, hiteli so streljati strelci in v taborišče so padale ročne granate. V gozdu se je oglašal tisočkratni odmev strel. V taborišču je nastala zmeda med kolibama in šotori.

Fran Luznar †

V četrtek 12. t. m. je umrl v Kranju upokojeni šolski upravljalec g. Fran Luznar. Kljub visoki starosti — bil je v 80 letu — je njegova smrt presenetila številne njegove znance, saj je bil do nedavna še izvrst in zdravnan Gorenjec, »pokonec može«, kakor pravi naš pesnik.

Pokožnik se je rodil 6. oktobra 1862 v Selcah nad Škofjo Loko. Po študiju na gimnaziji v Kranju in na učiteljski v Ljubljani je maturiral leta 1883. Potem je služboval v Poljanah pri škofji Loki, v Voklem in nato na Primorskem pri Kranju do svoje upokojitve leta 1925., po 42-letnem zvestem učiteljskem delu v šoli in med narodom. Že zgodaj se je začel zanimati za narodno gospodarstvo, izpolnjeval se je v kmetijskih in sadrskih težavah ter s pridom uporabljal pridobljeno znanje v svojih službenih krajih. Zbiral je ob nedeljskih dopoldnevih okoliške gospodarje in jih učil umnega kmetijstva. Tudi v pokoji si ni dal miru, ko se je preselil za stalno v Kranj in je vodil tam še do lanskega leta tiskarno »Savor«.

Po svoji naravi in zmožnostih gospodarstvenik, se je uveljavil zlasti v učiteljski organizaciji. Srečna usoda ga je družila že v prvih učiteljskih letih v kranjskem okraju s še živimi Luko Jelencem, pokojnim Dragom Česnikom in Vilkom Rusom. In tako je stopil Luznar med soustanovitelje Učiteljskega združenja, ki se je poznje tako lepo razvilo in razširilo po vsej Sloveniji. Postal je glavni biagrnik tega združenja in ostal to do svoje upokojitve, obenem pa tudi upravnik pedagoškega glasila »Popetnik« Slovenskega učiteljskega združenja. Vredno šelo med svoje najboljše strokovnjake in svetovalce v šolskopolitičnih, gospodarskih in stanovnih pravnih vprašanjih, kjer je mnogo pomagal s svojimi tehničnimi, razumnimi in preudarnimi nasveti. Sodeloval je s pridom pri raznih učiteljskih ustanovah, kakor pri Učiteljski Samopomoči, Učiteljski tiskarni, Učiteljskem konviktu itd. Dolga leta je bil predsednik Učiteljskega društva za kranjski okraj.

Fran Luznar je zapustil s vojnim značajnim in uspešnim delom za seboj plodovito obdelano njivo. To so upoštevale oblasti ki so ga ponovno odklovali. Bil je tudi častni član raznih društev. Ohrani ga bomo v trajnem spominu. V miru počivaj pod snežno odejo na kranjskem pokopališču.

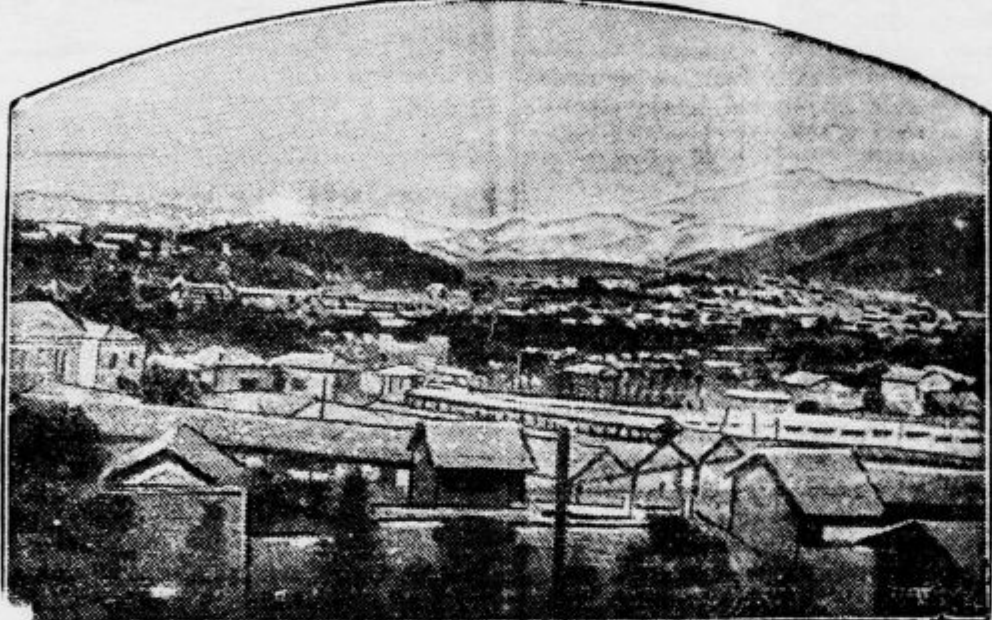
Tovariš

Prvi strel iz poročnikove strojne puške so ubili sovražnega oficirja. Iz drevesnih krošenj so šinili plameni. Kar je ubegnolo napadu, je odgovarjalo z divjim streljanjem. Strojnice, puške, ročna granata. Nekje se je čula zamolka eksplozija mine. Šotor s poročevalsko pripravo je raztrgal ročna granata. Ena izmed obeh kolbi je začela goreti. Ogenj sovražnikov pa je postal vse bolj gostejši. Nemški narednik je padel. Takoj je bilo treba pričakovati sovražnikov protinapad. Kajti čim se spet zberó, jim ne bo ostalo skrito, da so Nemci v manjšini.

Nemške puške narednikov in vojakov ki so ležali dobro skriti na robu taborišča, so bile kar vroče od divjega streljanja. Ne en vzdihi ni bil potreben za medsebojno razumevanje. Toda vztrajnost je bila zdaj postavljena na najostrejšo preizkušnjo. Boljševiki so napadli z naglim naskokom. Od nasprotni strani je udarjal med nje

ogrenj redkih nemških vojakov. Poročnik je pravkar dal nove naboje v strojno puško, in medtem, ko so roke urejevale ročaja, je brz se pogledal svoje vojake. Dih mu je skoraj zastal ob naslednjem prizoru: strelci pri strojnici je bil skočil po konci, stisnil je strojnico v svoje roke in je naglo streljal, kakor da se mu ne more nič zgoditi. Ročne granate so eksplodirale pred njim, ob njem in za njim, toda nobena ga ni dosegla in nobena kroglja ga ni zadela. Tedaj so se sovražniki obrnili in se umaknili. Napad je bil str. Toda še dvakrat so boljševidni trdovratno napadli. V viharju tretjega napada je šele poročnik začutil, da je sovražnikova moč popuščala. S poslednjim strelivom je nemški policijski oddelek vrl v taborišče. Le malo boljševidov je ušlo v mrtni gozd. Celo gomilo avtomatičnega orožja, množico pušol in ročnih granat je bilo mogoče naložiti na kmečki voz, čigar sled je četo povedla do taborišča.

Pri gejšah v Kiotu

Pogled na slikovito mesto Kioto

Znani pisatelj in novinar Mario Appellus živahno opisuje svoje snidenje s skrivnostnimi gejšami v Kiotu, njihovem središču v deželi vzhajajočega sonca.

Veliko moderno središče gejš je Kioto. Najlepše in najbolj slavne gejsje iz Kiota iščejo srečo v največjega središčih Tokia in Osake, toda Kioto je tisto središče, v katerem se izoblikujejo v svojem poklicu in kamor se povrnejo. V Kiotu so trije domi gejš, ki jih lahko imenujemo tudi tri šole za gejsje in od katerih je najznamenitejša šola Ghion. Famosni Ghion so opevali že številni japonski pesniki. Dostop v Ghion je za gejsjo enakega pomena, kakor častniku dostop v glavni stan. Kaburengio Ghiona, preslavna plesna šola in glavna gejšarna cesarstva, je nekakšna akademija umetnosti, plesa in mondenosti. Zunnjost Kaburengia je na:

Naraščaj v prazni obleki

vadna in gola. Podobna je samostanu ali vojašnici. Znotraj pa je hša izvrstno opremljena po vseh pravilih japonske pohištvene umetnosti. Sila redki so zapadnjaki, ki jim uspe stopiti v Ghion in še redkejši so tisti, ki so prodrli v intimnost Kaburengia, praznikov in plesnih predstav, ki jih velika gejšarna od prilike do prilike nudi plemenitim hšnim prijateljem in mecenom, ki so mnogokrat velikodušni zaštitniki slavnih gejš.

Da sem stopil v Ghion, se smem zahvaliti silovitemu tajfunu, ki je septembra 1934 opustošil Kioto, Kobe in Osako in zahteval na tisoče žrtve in več sto milijonov škod.

Usodno jutro okrog devetih sem bil prav ob Ghionu, išoč lokalnih znamenitosti in sem se čudil silnemu vetru, ki je razsajal po mestu. Ceste so bile skoraj za puščene. Ker pa sem bil v četrti nočnega življenja in plesalk, sem mislil, da imajo prebivalci tega okraja navado spati do poznega jutra. Čez nekaj minut je začelo leteti po zraku: vrata, okna, električne žice in električni drogovji, reklamne table, hišni okvirji. Bil je pravi sodni dan! Nagonsko sem se zatekel v varstvo Ghionovih vrat. Durnice so bile sicer zaprte, vendar pa mi je njihov ustroj nudil malo zaščite. Kaj pa sem hotel! Med tem so iz strelki postajali zmerom bolj gosti in veliki, dokler mi ni veter odnesel še dela zatočišča. Nekdo iz Ghiona je videl mojo stisko in mi je brez oziroma na mojo pripadnost zapadu prihitel na pomoč. Vrata so se za moj hrbtom odprla in med podboji sem zagledal lep moder kimono, posut s svetlimi cvetlicami. Dve ženski rokici sta me za suknjič potegnili v hišo.

Bil sem rešen! In bil sem v veliki gejšarni! Tam sta že bila dva bogata trgovca svile iz Kiota, ki sta mogoče ponocovala in ju je presenetil tajfun. In mnogo gejš, nekatere še sila mlade, druge že starejše. Tri ure sem ostal v tisti hiši in sem se najprej sprijateljil s trgovcema, po njih pa še z gejšami. Listine, ki sem jih bil prejel od japonske vlade v Tokiu, da ne bi imel neprilik s policijo, so potrjevale, da sem pisatelj. Gejsje pa so zelo blizu japonskim književnim, umetnostnim in gledališkim krogom. Njihov svet je v bistvu svet pesnikov in slikarjev. Kot pisatelj sem spadal skorajda med nje! Eden izmed omenjenih trgovcev, ki je bil v Italiji in ki sem se mu priklupil, mi je naslednje dni pomagal, da sem si mogel ogledati poslopje. Najprej me je povabil na slavnost, ki

Zagonetke starih narodov

Bolj kakor mi danes, so se misleci v starih časih bavili z različnimi vprašanji in ugankami, s katerimi so iskali prav zanimive in zapletene rešitve. Do danes so se ohranile več tisoč let stare kitajske miselsne naloge, poznamo jih nekaj tudi iz klasične starine, in vse nas presenečajo po svojevrstni formulaciji.

Da ne bomo na široko ohodovali, začnimo kar z naslednjim starinsko zagonetko. Mezeg in osel, otovorjena z vrečami, sta šla svojo trudno pot. Sivec je ves čas ječal pod bremenom. Naveličen vzdihovanja, ga vpraša mezeg: »Stric, kaj pa venomer piháš in tožiš? Če preložiš name samo vrečo, bom nosil dvakrat toliko kakor ti. Če pa meni odvzameš eno vrečo, bova oba nosila enako breme...« Gospodar, ki je stopal za njima, je razumel njun pogovor in mu je rešitev bila lahka. Seveda, ker je videl, koliko vrec nosi osel in koliko mezeg. Daj, pa polizkusi ti to ugani! Da te bo naloga še bolj zanimala, naj ti bo povedano, da jo je prvi zapisal Euklid, starogrški mojster geometrije. Zapisal jo je v stihih in vrli Atenci so vneto reševali ta epigram, ki je izhajal iz roda v rod.

Tudi v pravosodju in vobče v besedništvu so iznašli stari Grki nekatere spretnosti izpod kljaje. Pravni spor sofista Protogora z nekim njegovim učencem nam nudi miselno nalogo, kakršna je redka med juristi.

Protogora je poučeval mladega Atenca v pravosodju in se je z njim takole pogodil za plačilo: »Izplačáš mi drugo polovico

šeše tedaj, ko boš imel prvi uspeh pred sodiščem.« To se pravi: učenec bo plačal, ko dobi prvi pravdo. Toda učenec ni hotel nič plačati. Izgovarjal se je, da se po končanem študiju ni posvetil advokaturji in zato tudi ne more dobiti nobene pravde. Protogora mu je zapretel s tožbo in je svojo nakano takole utemeljeval:

Cisto vseeno je, kak bo zaključek sodišča — učenec mora plačati. In sicer na eni strani zato, ker bo sodišče najbrž priznalo, da je Protogora honorar zaslužil. Če pa Protogora pravdo zgubi, jo dobi njegov učenec in potem mora plačati pač zato, ker se tako glasi pogodba... Do tožbe pa ni prišlo, ker je učenec dokazal, da jo je nemogoče dobiti. Povejte nam, s kakšno motivacijo je učenec prepričal svojega učnega učitelja?

Na Kreti je nekoč nastala huda razprtja. Na velikem javnem zboru je nastopil drzni Epimenides in je svojim rojakom zasolil nekaj bridkih. Najhujše jih je razžalil, ko je vzkliznil: »Vsi Krečani so lažnjivci!«

Lepa reč! Kajti Epimenid je sam bil Krečan in torej po lastni trditvi — lažnivec... Po takem je bila njegova trditve, da so vsi Krečani lažnjivi, navadna laž... Resnica mora biti nasprotna, to se pravi: Krečani niso lažnjivci, marveč resnicoljubi. Torej je resnicoljuben tudi vrli Epimenides. Ali prav taisti resnicoljubni Epimenid je zatrdil, da so vsi Krečani lažnjivi in sam je tudi med njimi... O, zapletena logika! Po njej so Krečani zdaj lažnjivi,

zdaj resnicoljubi... Kdo poišče napako v tem paradoksu?

Naposled še sofisticno basen o krokodilu in materi. Odkod je in odklej, ne vemo. Znanja je iz sive davnine. Najbrž je iz Egipta.

Krokodil je ugrabil mater otroka. Bridko je mati rotila krokodila: »Vrni mi dete!« Sofistično izšolan krokodil je bil voljan, če mati ugane, kaj bo krokodil napravil z otrokom.

»Ne boš mi vrnil otroka!« je po kratkem preudarku odgovorila mati. »Torej si otroka zapravila!« je rekel krokodil. »Kajti če bi bila prav uganila, bi otroka po lastni izjavi ne dobila nazaj. Če pa bi bila odgovorila napačno, bi otroka zapravila zato, ker je taka najina pogodba.«

Toda mati se ni kar tako vdala zvitemu krokodilu, marveč je na vsak način zahtevala otroka nazaj. Kajti, če je prav odgovorila, mora krokodil izpolniti dogovor. Če pa je odgovorila napačno, je krokodil menil nasprotno, to se pravi: sklenil je bil, da otroka vrne, zato ga tudi mora vrniti.

V čem je napaka? Kdo izmed obeh ima prav?

Da, kdo ima prav? Cela vrsta nalog, a rešitve še nobene. Ker nimamo namere da bi z njimi odlašali za cel teden, jih bomo kar tule povedali. Vendar priporočamo, da se pri priči še enkrat vrnete k posameznim nalogam in jih skušate sami rešiti, — imeli boš! nekaj prijetne večerne zabave. Naslednje rešitve naj vam bodo samo za kontrolo.

Gejsje v kiotski šoli za sodobno plesno umetnost

jo je on priredil z gejšami, potem mi je omogočil, da sem prisostvoval podobni prireditvi, ki jo je priredil neki njegov prijatelj, in slednjič me je po njegovem prizadevanju starejša gejša povabila na večer, na katerem je prijateljem in mecenom predstavila svoje štiri učenke, ki še niso bile gejsje, temveč maiko ali gejsje-pripravnice.

Tisti večer je eden mojih najlepših spominov na Japonsko! Odstranili so ločilne stene iz lesa in poslikanega papirja (fusuma), da je iz mnogih prostorov nastala velika enotna dvorana, ki je imela tla z geometričnimi rogoznicami in strop iz lepega svetlega lesa. Stene so bile, kakor v vseh japonskih hišah, iz navadnih papirnatih fusuma, na katerih so sloviti slikarji naslikali bambuse, lotosove cvete, trnjeve veje in cvetoče češnje. Na platno je glasovit slikar naslikal navadno jajce, ki se je odpiralo ključku izvaljenega piščeta; ljubki predmet je stal na belo-sivem podstavku črnic. Delo je bilo resda nekaj posebnega in dovršeno. Na drugem platnu je umetnik na zlatem ozadju naslikal navadno akacijovo vejo z redkimi listi in kakim popkom, toda že sama veja, polna zraka, življenja, sonca, trepeta, lahkote in poezije, je bila mojstrovina. Na drugih platnih so se blesteli v vsem svojem sijaju mehki cvetlični vencji zaprtih in odprtih krizantem, ki so že začele veneti, v sočnatih rumenih, lilastih, vijoličastih in oranžnih barvah, ki so bile tako občane in žive, da bi morale pobarvati prst, če bi se jih dotaknil. V dvorani so bile preprosto izbrani okrasji v izidolbenih oltarjev. V vsakem se je šopiril samo po en okras: vaza iz porcelana ali laka ali bronca ali slonovine, odlomljena veja in zrezljan oniks. Vsak predmet je bil umetniško delo. V vazah so bile z ljubkostjo postavljene redke, včasih osamljene cvetke: breškova veja, velika krizantema, bambusovo steblo, preprost, zvrt in trnjev kaktus in prtilikava, dve sto let stara pinija. Lepota teh cvetk, urejena po natančnih, v 16. stoletju določenih pravilih, je bila nekaj izbornega. Tu in tam je bil pritrjen po en kakemon. Kakemoni so na čisto ali papirnato svilo, ki je štirikrat daljša ko široka, narejene riebe, na straneh okvirjene z vitkimi mladikami, ki se zgoraj in spodaj končujejo v dva cilindra iz slonovine ali laka. Kakemone v gejšarni so bile vse delo čopčev velikih mojstrov in bilo je užitek ogledovati risbe, barve in svetlobne igre. Moj prijatelj svilar mi je z veliko živahnostjo razkazoval vrednosti japonske umetnosti, razkošje dvorane in res dragocen les, iz katerega so bile stene, podboji, okvirji in robovi. Bil je res redek les, celo cele veje, na roko zglajene. Izbrane zaradi svoje cenenosti in svetega izvora (gozdovi pri Isu, Jamadu in Niku), ali zaradi njihove slikovite zavistosti (če je bila veja cela), ali zaradi posebnosti njihovega žilja in grč, ki so tvorili naravno risbo v raznih odtenkih ene same barve. Kakor vse sobe na Japonskem, dvorana ni imela pohištva razen nizkih miz iz lepega, mnogobarvnega lesa. Okrog mizic so ždeli ljudje na svilenih ali slannatih blazinah. Okrog vsakega gosta so bile določene dve ali tri gejsje v prebogatih plesnih oblačilih. Ljubko klečeče na svojih blazinah so se hladile z velkimi, miniaturno poslikanimi pahljicami, ki so del osebnega zaklada vsake gejsje. Mnoge služabnice v luksuznih kimonih so prihajale in odhajale s kratkimi spoštljivimi koraki, noseč posode s čajem, svežim sadjem in slaščicami in steklenice sakēja, iz riža pri-

delanega vina, ki ga pijejo mlačnega in ki vsebuje razredčeno vino oziroma liker Malago.

Slučajno sem imel srečo občudovati največjo gejšarno »dežele tisoč jeseni« na pomembnem, čeravno ne slavnostnem večeru. Može so bili skoraj vsi industrijci ali politiki ali veletrgovci. Vsak je bil oblečen v ljudski kimono iz temne svile. Nekateri trgovci so imeli na kimonu nekakšno togo iz črne svile, ki je razredni znak in jim daje starešinsko zunanost. Vseh gejš skupaj je bilo okrog 40: nekaj starejših, ki so se že umaknile, nekaj aktivnih in nekaj maiko. Okrog gejš pa so stale, malo bolj zadaj, po nekakem hierarhičnem redu, ki je bil toliko samonikel kakor odpel, mnoge druge bogate običene žene, ki bi se posvetnemu človeku zdel egejske, ki pa so le njihove glasbenice ali gardne dame ali prve sobarice, katerih naloga je zamenjati to ali ono obleko za ta ali oni posebni ples in čuvati odtodno držati ogrinjala, pahljice, letoplini prah in zasebno lepoticje. Eden izmed svilarjev je bil sloveč tkalec kimonov za gejsje in je izhajal iz zgodovinske tkalske družine v Kiotu. Drugi svilar je bil dobro znan izdelovalec na roko poslikanih pasov za gejsje. Taki pasovi (osi) so vredni do 50.000 lir. Velike gejsje si dajo obe in kimono poslikati po glasovitih slikarjih s simboli, posebnimi podobami, z znaki svojih imen in vrst plesov ter jih naročijo posebej pri izdelovalcu.

Emerik Filipan †

V devetdesetem letu svojega življenja je umrl naš dolgoletni naročnik gospod Emerik Filipan, oficial finančne direkcije v pokroju in upokojeni uradnik Trgovske zbornice v Ljubljani. Rodil se je leta 1852 na Hrvaškem, služil je v Ljubljani od leta 1884, od leta 1911 pa je bil nameščen pri Trgovski zbornici, kjer je služboval do svojega 85. leta.

V mladosti se je lotil vojaške kariere, na katero se je pripravil v granicarski kadetnici v Bjelovaru, kjer je bil sošolec maršala Boroevica. Udeležil se je leta 1878 okupacije Bosne ter je bil pri Ključu ranjen. Nakar je kot invalid stopil v civilno državno službo. Starejši ljubljanski rod se ga gotovo topla spominja. Nai v miru počiva žalujočim preostalom naše sožalje!

Obnovite naročnino!

Najprej tista o oslu in mezu: sivec je nesel pet, mezeg pa sedem vrec.

Protogora bi bil pravdo izgubil. Njegov učenec je namreč izjavil: »Če so sozniki na moji strani, mi ni treba plačati. Če pa so proti meni, potem mi po pogodbi ni treba plačati, ker sem svojo prvo pravdo izgubil. Kakorkoli! — Protogoras ne more nikdar izterjati!«

In tista o lažnjivcih: Kakor niso nikjer na svetu absolutni lažnjivci, tako tudi nikjer niso sami čisti apostoli resnice. Če so bili vsi Krečani lažnjivci, je bil lažnivec tudi Epimenides. S tem pa se ni izpričano, da bi bila njegova trditve lažniva. Že star pregovor pravi, da tudi lažnjivci večkrat govorijo resnico. Če je njegova trditev, da so vsi Krečani lažnjivci, zlagana, potem s tem še ni dokazano, da so vsi Krečani resnicoljubi. Nekateri se pač tuintam zlažejo.

Slednjič basen o sofisticnem krokodilu. Mati je odgovorila edino pravilno. Kajti če bi bila rekla: »Vrni mi boš otroka!« — bi bila zapravila vse, krokodil bi bil trdil nasprotno, požrl bi otroka in spor bi bil končan. Sicer pa je pogodba tako dvoumna, da lahko krokodil po prerekanju sem in tja obdrži svojo pravico, ker ni bilo pred pogodbo zaupano kakaj zanesljivi tretji osebi kaj v resnici krokodil namerava storiti z otrokom. In tako se spor ne da mirno rešiti: naj odgovori mati, kakor hoče — krokodil lahko vsak njen odgovor zavrne: »Nápak!« — in požre otroka... Nu, če ga do danes še ni, ga najbrž tudi poslej ne bo; za nas pa je ta stara zgodba pri kraju.

Otroška pazljivost

Največja napaka, ki jo delajo tudi najboljši očetje in matere pri vzgajanju svojih otrok, je ta, da v tej ali oni stvari od njih preveč zahtevajo. Skoraj redno se na primer dogaja, da mati svojega otroka, ki izpravi vse vrste predmete ter se veseli, koliko malček že zna. Potem pride nekdo na obisk in mati hoče pokazati, kako bistroumen je njen otrok, vprašuje ga to in ono — otrok pa nenadno ne zmore nobenega odgovora. Mati se jezi in toži: »Še malo tega je vedel včeraj, sedaj pa, kakor da mu je vse izpuhtelo!« Pa ni izpuhtelo, temveč otrok je malo pretrupen, ne bala bi mu nekaj miru, ne pa novega vpraševanja!

Venko vpraševanje in odgovorjanje utruja živce. Spomnimo se — da navelikokratni primer — na uspehe mnogoumni zasliševanja kakšnih aretirancev. Obtožene se po petih, devetih ali dvanajstih urah zruši. Toda ne pod tega dokazov, ker se pod pritiskom svojih lastnih živcev in bližja oblika tega zasliševanja je vsak izpit in vsak pouk sploh, zato postavljajo v šolskih urnikih risanje, telovadbo in petje vedno na konec pouka, kajti izkušnja uči, da je učence po treh štirih urah pouka navzile vsem odmorom vendarle utrujeni. Izkušnja nas tudi uči, da se sposobnost za delo s starostjo zelo razvija. To pomeni, da je v tem pogledu med 12- in 17-letnim otrokom ogromna razlika. Seveda pa je tudi v istih starostnih dobih velika razlika med posameznimi otroki. So otroci, ki jim je videti že v prvem razredu osnovne šole, da kmalu odpovedo, po tridesetih minutah n. pr. jim »ne gre nič več v glavo«. Drugi so lahko pozorni do konca pouka ali vsaj prve tri ure. Uvedba krajših šolskih ur, ki trajajo le po 40 minut, je prinesla tu velik napredek, ki temelji na točnih poskusih pedagoga Meumanna pred štiridesetimi leti v Curihu. Ti poskusi

so pokazali, da je splošna zmogljivost otrok večja, če se pravočasno prekinje ura pouka, ko se prične pojavljati utrujenost.

Če prenesemo te izkušnje na otroka v predšolski dobi, tedaj moramo čas, ko more biti pozoren, še zelo skrajšati, oceniti ga moramo le na minute. So otroci, ki se že po petih vprašanjih ne morejo več osredotočiti, drugi pa prenesejo morda tudi trideset vprašanj — toda vsi zmorejo dosti manj nego kakšna odrasla oseba. Popuščenje pazljivosti pa ne zavisi samo od starostne dobe in osebnosti, temveč tudi od raznih drugih dejavnikov. Tako so otroci, ki jim je sposobnost do pazljivosti v močni meri odvisna od vremena, slabo vreme jim jo zmanjšuje. Tudi slučajni vplivi lahko odvračajo otroško pazljivost, n. pr. to, če je otrok malo prej doživel neko bolečino, o kateri mati morda ničesar ne ve, ali na ga e kaj užalilo in podobno. Čelo veseli doživljaj zmanjšujejo neredko njegovo sposobnost do koncentracije.

Tudi otrok ima pač svoja razpoloženja. Treba pa je vedno znova opozarjati na to, da grobost in sila občutljivi otroški duši škodujeta. To na sli zapomnijo zlasti isti starši, ki menijo, da morajo otroka očuvati vsakega pomehkuženja. Življenje je trdo in tudi vzgoja mora biti zato trda — menijo mnogi, ter kažejo včasih, čeprav z dobrim namenom, vse obsodbe vredno strogo in trdoto do lastnega mesa in krvi. Toda ta metoda je popolnoma napacna, znanost jo je že davno preklela in dokazala, da vodi baš nasprotno ravnanje do uspehov: treba je upoštevati otrokove posebnosti, nikoli ne smemo otroka po krivici grajati, češ da ga s tem spodbudimo za večjo zmogljivost. Pred vsem pa se moramo sprito otroka izogibati vsakega zasmehovanja, poniževanja in razdiranja njegovega samozaupanja!

„Živi torpedo“

Že prej, a tem bolj po japonskem napadu na Pearl Harbour je bilo mnogo govora o tako zvanih »živih torpedih«, s katerimi razpolaga japonska vojna mornarica. Nihče pa ni vedel povedati kaj podrobnejšega o tem, zlasti pa ne Japonci, ki stoji na stališču, da je najbolje, če o svojih vojnih pripomočkih čim bolj molče in so tudi po omenjenem napadu zanikali, da bi bili uporabljali takšne žive torpede. Kakor pa pišejo sedaj rimski listi, je šlo po poročilih iz Washingtona v resnici za uporabo novega orožja, po napadu na Pearl Harbour so Američani po teh poročilih v havajskem vodstvu našli ostanke takšnega živega ali človeškega torpeda, bil je eden izmed petih, s katerimi so pogumni japonski možje za ceno lastnega življenja zanesli zmedo in pogubo med nasprotnikovo brodogradnjo.

Prve fotografije tega torpeda, ki so prišle v Evropo, omogočajo vsaj površen opis. Gre za velik torped, nekaj daljši nego 12 m in s premerom poldrugega

metra, ki ga je poganjal motor s 100 k. s. Njegov samostojni akcijski radij je znašal okrog 200 milj in namesto da bi šlo za avtomatski torped, je šlo za takšen, ki se je dal krmariti.

Prav za prav je bila majhna podmornica s komaj meter visokim stolpičem, v katerem je bil prostor za dva moža, brzokone za mehanika, ki je upravljal motor, in za krmilarja. V kljunu torpeda, ki so ga našli Američani, je bil naboj 136 kg najsilnejšega razstreliva.

Strašno orožje se ne pogrza nikoli globoko, nima krmil, ki bi mu spremenjalo globično plovo in tudi ne periskopa. Obremenjeno je baš toliko, da je njegov trup razen najvišjega roba stolpa stalno pod vodo in zato neviden. Akcijski radij živega torpeda je neprimerno večji nego akcijski radij vsakega drugega torpeda, če zaradi tega, ker omogoča zrak, ki prihaja vanj skozi stolp, izkoristiti male potrošnje Dieslovih motorjev.

Ker je stolp tako nizek in ker plove

razdiralni naboj v bližini sovražnika brzokone z zmanjšano brzino, ga je gotovo težko opaziti, vsaj na daljavo, kjer bi ga bilo še mogoče ustaviti ali pa se mu izogniti. Del, ki molči iz vode, ni večji od plavajočega zaboja ali soda, ki je prepuščen samemu sebi in valovom, dalj nego sto metrov ga gotovo ni videti.

Pripomniti bi bilo, da naprava v skladu s svojimi razsežnostmi ne more tehtati več nego kakšnih petnajst ton in jo je torej lahko dvigniti na krov večje ladje ter ga s takšno ladjo pripeljati do kakšnih sto milj od smotra. Gre tedaj za torped, ki si prav daleč išče svojo žrtev, se ji previdno približa in jo zadene, kakor se je pokazalo v Pearl Harbour, z nepogrešljivo sigurnostjo.

Edini, ki je storil svojo dolžnost

Težki udarec, ki ga je doživela Amerika ob samem začetku vojne na Pacifiku v Pearl Harbour, je imel, kakor znano, za posledico preiskavo, ki se je zaključila zasnovo s tem, da sta bila glavna poveljnika tega pomorskega in letalskega oporišča Zedinjenih držav prisiljena podati ostavko. Komisija pa je hotela ugotoviti tudi to, kdo je izmed ameriških vojakov ob tej priliki storil svojo dolžnost. V tem oziru ni imela težkega dela, kajti poročajo, da je imela priliko ugotoviti in predlagati za odlikovanje enega samega moža: bil je nek prostak, ki je sporočil, da se bližajo japonska letala — toda nihče mu ni verjel, najmanj pa poveljnik. Vojaka so povabili v seržanta.

Dolžnost nad vse!

Strojvodji nekega potniškega vlaka, ki je vozil proti Budimpešti, je postalo na neki vmesni postaji slabo. Moža po imenu Janos Sattler so odnesli v voz za sprevidenike in neki zdravnik ki je potoval z istim vlakom, mu je skušal pomagati. Ugotovil pa je kmalu, da je strojvodja dobil srčni napad, ki se mora v kratkem končati s smrtjo. Sattler se v zadnjih minutah svojega življenja ni brigal za svojo usodo, temveč je zbral vse svoje sile in zdravniku povedal, da je ležaj enega izmed koles lokomotive zelo popustil in da preti vlaku ter potnikom velika nesreča. Če na to ne bodo pazili, po teh besedah je umrl. Vlak je nadaljeval prtem svojo vožnjo pod vodstvom nekega železniškega inženirja, ki je bil slučajno med potniki.

Nova odkritja o raku

»Popolo di Roma« poroča, da je prof. Carlo Emanuele Roberti predložil florentinski Medicinski akademiji važno poročilo za zdravljenje raka. Po prof. Robertiju ima bolezen svoj izvor v neki spremembi fiziološke presnove sladkorih snovi. Že dalj časa uporablja inzulin za zdravljenje duševnih bolezni in tako je poskušal isti pripomoček tudi na bolnikih z rakastimi tumorji. S tem je hotel oboleti stanicam odvzeti sladkorno hrano, ki je energetski izvor njih razvoja. Njegovi poskusi so imeli presenetljive uspehe, v številnih primerih je že dosegel pozitivne zdravilne učinke. V vseh primerih so začela ognjišča rakastih tumorjev po njegovi obravnavi izginjati v 15 do 20 dneh.

Novi glavni tajnik Francoske akademije

V Parizu so te dni soglasno izbrali Georges Duhamela za novega dosmrtnega glavnega tajnika Francoske akademije. Njegova izvolitev pa še ni dokončna, ker mnogo akademikov iz nezadovoljstva francije ni moglo prisostvovati volitvam in ni bilo niti po pravih določilih sklepno. Skoraj gotovo pa je, da se bo ta izvolitev naknadno odobrila. Georges Duhamel šteje danes 58 let in je po poklicu zdravnik. Njegove drame, romani in povesti so prevečali mnogo tudi v tuje jezike in velja za enega najboljših predstavnikov današnje francoske literature.

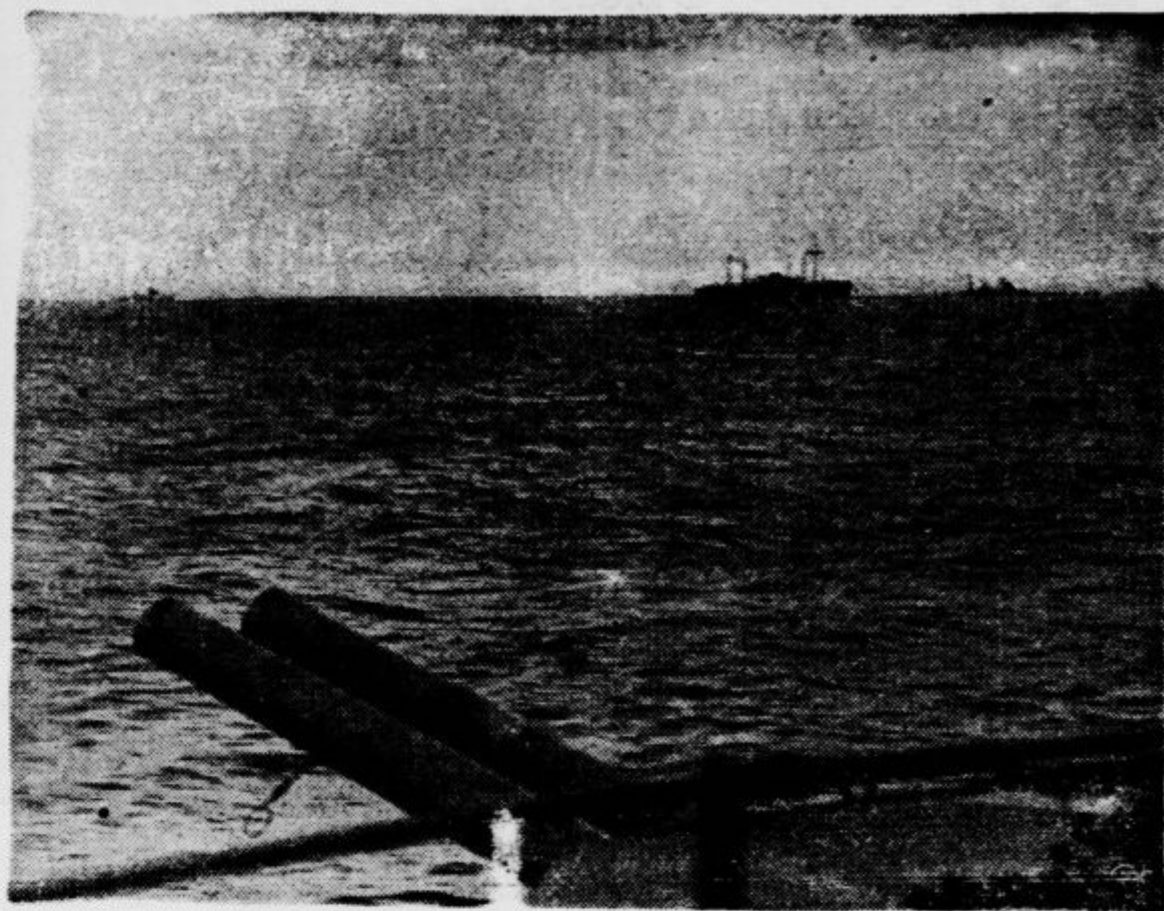
Aktualna knjiga

Eden izmed znakov našega časa je knjiga, ki jo je napisal znan madžarski jurist »za praktične juriste, običajstvo, ki išče pravice, tovarniška in trgovinska podjetja ter sploh vse, ki so zaposleni v trgovini, kakor pravijo budimpeštanski listi. Knjiga je priročnik o materialnih in formalnih pravnih normah pri razpravah proti verizništvu, napisal pa jo je dr. Evgen Solonok, ki je v zadnji instanci obravnavel vse takšne razprave na Madžarskem.

znano njihovo zasebno, domače življenje, način prehrane itd., pri čemer pa moramo spoznati, da vse to popolnoma ustreza ravnotežju posebnih klimatičnih razmer in kaže okus, ki se je izoblikoval po zelo starih in neugnanov veljavnih izkušnjah. Zdi se, da je v življenju Japoncev vse preračunano in vse v naprej dogledano za sleherni uro njihovega življenja. Vsek izraz njihovega življenja ima neko zvezo in določeno opravičilo v njihovih verovanjih, tradicijah, predsodkih.

Posebno zanimiv je odnos, ki ga imajo Japonci do svojega Mikada. Ta odnos bi lahko označili z besedami: fanatični mišlitzem. Tako ne obožuje vladarja noben drug večji narod na svetu; položaj Mikada v državi prekaša vse naše konvencije in pojme. Vzlic navidezno racionalizmu so Japonci še danes prepričani, da je njihove čudovite otoke posebej ustvarila Boginja Sonca. Amaterski Omikami, iz katere poteka v direktni liniji in nepretrgoma že najmanj pet in dvajset stoletij njih vladarska rodbina. Ze neki stari japonski pesnik pole o tem, kar kaže tudi duha današnje japonske dinastične vzgoje: »Ne dvomimo o naši usodi in se je ne bojimo, zakaj večno trajanje cesarskega Doma je prav tako gotovo, kakor sonce in mesec, ki svetita na nebu.« General Araki poudarja v navedenem članku lastno vero, da vladar svetleča v sebi duha prvih božanstev vesolstva — prav tako kakor duha, ki vodi delo vlade, ker velja že od njegovega Rojstva. Prednja. Zato je ta Mikado Japoncem »splošni vladar nacionalnega življenja.« Tako fanatično in tako mišlitično pojmujejo Duhovno, da njen vladar nanolitujeta svoje vojščake s posebnim ponosom in jim dajeta izredno moralno

Na Sredozemskem morju

Italijanski konvoj

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

»Ali misliš, da je Adam v resnici ljubil Evo?« je filozofiral osemletni Petček.
»Gotovo, saj ni imel nobene izbire!« je odgovoril devetletni Pavelček.

»Kdo mi lahko pojasni, odkod prihaja rosa?« je vprašal učitelj.
»Razred je molčal. Končno se je javil mali Ivanček.
»Zemlja se vrti tako hitro, da se spoti!«

»Minka,« je zaklicala gospa doktorjeva, »tako sem se urezala v prst!«
»Oh, milostiva,« je dejala Minka z obzalo, »tedaj morate dobiti takoj nekaj, kar s boste ovili okrog prsta. Poklicala bom gospoda doktorja...«

»Poglej, mamica uro!«
»Vidim, ljubček — a kaj je z njo?«
»Mislim, da se silno veseli, mamica. Poglej, kako z repkom miga!«

Mladoporočenec se je učil stenografije.
»Možek,« ga je vprašala, »ali znaš tako hitro pisati, ki or govorim?«
»Tako hitro že, a ne tako dolgo!«

Iz nekega »opozorila« v listih:
»Prosim svoje spoštovane kupce, naj ne zamenjujejo moje tvrdke s podobnimi sleparskimi poizvedbami.«

»Vse svoje življenje sem se zlagal samo trikrat.«
»In to je sedaj četrtič, kaj ne?«

V času prohibicije je stal pred ameriškim sodiščem neki možak z lepo rdečim nosom. Obtožili so ga, da je prodajal alkohol.

Zagovornik: »Prosim, gospodje sodniki, ogledajte si ta nos. Ali mislite, da bo mož s takšnim nosom alkohol prodajal, namesto da bi ga sam pil?«

A NEKDOTA

Na nekem dvornem plesu je hotel Napoleon Bonaparte plesati z lepo dvorno damo. Odpasal si je meč in ga dal nekemu polkovniku v bližini, da bi mu ga za ta čas držal. Polkovnik pa je poklical slugo.

Njegovo ravnanje je Napoleona spravilo v nevoljo. »Videl boste,« gospod polkovnik, »je vzkl'nil, da je celo generalom v čast, držati meč svojega cesarja! In res je tako prihitel neki general ter prevzel meč.

Toda Napoleonu je ponosno polkovnikovo vedenje prav za prav ugajalo. To se je pokazalo malo pozneje, ki ga je povikal v generala in mu izročil važno mesto v glavnem stanu; generala, ki je tako stremuško priskočil, da vzame njegov meč, pa je premestil v manjšo garnizijo.

VSAK DAN ENA

Adamson ne more izgubiti klubka

Kulturni pregled

Duh sodobne Japonske

Dogodki na Daljnem Vzhodu vzbujajo zanimanje tudi za duhovno življenje in za vzgajne silnice, ki so usposobile japonski narod za njegovo udarno akcijo v Aziji. Pred nekaj leti je general Sadao Araki v reviji »Contemporary Japan« orisal razvoj in pota japonskega duha. Iz tega poučnega članka posnemamo po »Meridiano di Roma« nekatere informacije.

Pisec je v članku predvsem poudaril, da se japonski narod že dolgo smotrno pripravlja za svojo vlogo v Aziji. Zlasti je v tem smislu vzgajal mlade rodove. Za to vzgojo je najbolj značilno, da je prežeta z vojaškim duhom, to pa pomeni, da se ves mlad rod uvaža v brezno disciplinirane in se mora že iz zgodnjih let zavedati svoje usodne povezanosti s srečo domovine, božanske domovine in vladarja, božanskega vladarja Japonske. Vojška vzgoja mladih rodov se je začela že s slovesnim vzgojnim odlikom cesarja Meija, ustanovitve sodobne Japonske. Popolna militarizacija japonskega duha, ki je prešla že v navado in ki jo je smotrno urejeno vzgojstvo pognalo do skrajnosti, je povzročila tisto duhovno razpoloženost, v katerem se zdi žrtev za domovino samo ob sebi umevno dejanje.

Znana je tudi, da je težko, če ni celo nemogoče prodreti v globino japonske mentalitete. O nji govorijo kot o nečem skrivnostnem. Morda to niti ni taka uganka. Vsekako stojimo tu pred neko izrazito do-

ločno različnostjo človeške vrste in človeškega duha, čigar pojmovanje življenja in stvari docela nasprotuje zapadni konceptiji. Nji ustreza tudi živčevje z drugačno sensitivno in refleksivno občutljivostjo, kakor jo je dala narava zapadnemu človeku. Evropec, posebej še človek iz sredozemskega kulturnega območja, občuti na Japonskem, kakor da se je bil znašel v povsem drugačnem svetu. V svetu, ki ne glede na ovire jezikovnega razumevanja, ne razume bistvenih reči pri zapadnjaku in ne dopušča, da bi zapadnjak prodiril k bistvenim značilnostim japonskega sveta. Tujec, ki hodi po teh tleh, ostane popolnoma osamljen, čeprav ima občutje, da živi neopaženo v množici, — množici, ki daje poglavito značilnost japonskemu načinu življenja. Naj še toliko uživa pozornost, gostoljubje in ljubeznivost Japoncev, se ne more niti za hip otresti vtiska, da je bil siloma in popolnoma iztrgan iz svojega fizičnega in duhovnega sveta ter vržen v drugega, s katerim se ne more nikdar spojit.

Predvsem je pri Japoncu povsem različna usmerjenost svetovnega in življenjskega nazora, ki nima nič skupnega z našim. Čeprav se zdi, da so Japonci neke vrste voltairianci, razsvetljeni, ki so se dvignili nad bežna verovanja in si prisvojili povsem svobodno pogled na svet. V resnici je med našim in japonskim svobodoumjem ogromna, bistveno važna razlika, ki sega k samemu načinu doživljanja sveta. Še večje so razlike, če spo-

moč, ki jo preveč umovern zapadnjak omalovažuje v — svojo škodo, ker ne razume, koliko pomeni ta sila vere in fanatizma tam, kjer — kakor v moderni vojni — človek še vedno vodi vse stroje in sodila s svojim duhom izid bojev.

Bistvo japonske moči, nje duhovno korenino lahko izrazimo z njihovo besedo »všido«. Wu pomeni vojaško, šip pomeni vojščaka ali šolarja-plemiča, tao pa pot. Vsa zložena beseda označuje duha viteštva, pogumno plemstvo samurajev, »noblesse oblige« fevdalne vojaške plasti, ki je dobila na sodobnem Japonskem povsem nove oblike. Nekakšni kanon tega plemstva je na Japonskem zelo razširjena knjiga, ki jo prodajajo tudi v angleškem jeziku: »Buscido, the Soul of Japan.« Spisal jo je Inezo Nitobé. Iz nje izvemo največ o tej svojski življenjski filozofiji današnje Japonske in tiste niene elite, ki odločuje o usodi vsega naroda in vodi njegovo vzgojo. Le to nekako Sveto nismo nove Japonske pri čemer na naj beseda nova ne velja v evropskem smislu, ker na Japonskem ni ničesar kar bi ne bilo zvezano s preteklostjo, s tradicijo, uravnoteženo s konservativnimi silami, ki vodijo narod tudi v njegovem vnemnem progressu.

Etično-zgodovinski mit Japonske vpliva drzen pogum življenja in moralno silo njenim sinovom. Z njim je prežeta vsa literaturna vsa umetnost. Duh všida (busido) je tisti, ki tvori največje moralno delo japonskega človeka. Zato je ta Mikado Japoncem »splošni vladar nacionalnega življenja.« Tako fanatično in tako mišlitično pojmujejo Duhovno, da njen vladar nanolitujeta svoje vojščake s posebnim ponosom in jim dajeta izredno moralno

ter tvorijo takó močno celoto, da obvladuje v kritičnih trenutkih vsega človeka. Japonska vzgoja je dosegla z njim uspeh, ki je za vse druge narode presenetljiv in mu komaj lahko primerjamo kaj drugega.

Kriza francoske komedije

V prvem februarskem zvezku časopisa »Il Dramma« piše Cipriano Giachetti o stanju francoske komedije v zadnjih letih in sklepa glede na nje značilnost za sedanjí položaj Francije med drugim tole:

V resnici je najnovejša gledališče v Franciji zelo vurno ogledalo porušene ravnotežja in duhovnega izpada najbolj reprezentativnega razreda francoske družbe. Treba se je spomniti »Touzaa«, komedije o demokraciji korupciji, katere pisec Pagnol biča do krvi svoje rojake. »To bičanje,« je pisal Alberto Cecchi, »je tako pravično da se Slovaki ječe lasje. Morali bi verovati da so Parižani, ki so toliko časa in toliko let uživali to komedijo, pokazali nek diko nagiba k masohističnemu okusu.« Nato sledi v seznamu značilnih komedij: »J'tin ca« n »Težki časi«, delo Bourdeta in »Besno mladega avtorja (zdi se mi Chappusa)« komedija, ki je vzbudila pozornost zaradi svojega cinizma, dalje Passeurjeva »L'acha-teuse« prav kakor Cocteaujeva in Gidov »Edipe«, v katerih delih oba znamenita pisca razpletata freudovske komplekse.

V tem in takem gledališču se je kazalo neka: vznemirljivega močnega in neznana: prav kakor so se v Beaumarchaisovi »Figaro« živitve klub nien navidezno svečani obliki pokazale močno vufulentne kali revolucije.

Po žalostni, ki jo je doživela Francija, se ta muzika ni kaj prida spremenila — sodi sodelavec časopisa »Il Dramma«. V dokaz navaja številne diskusije in velik naval v

Metliško pismo

Metlika, 12. februarja.

Meščanska skupnost, to je gospodarsko združenje 106 hiš v Metliki, je imela svoj redni letni občni zbor, ki mu je prisostvovalo izredno veliko opravičenih članov in članice — hišnih gospodarjev in gospodinj. To je razveseljivo znamenje živega zanimanja starih metliških meščanov za mestno gospodarstvo, ki ga v okviru Meščanske skupnosti uspešno vodi gospodarski odbor. Ta upravlja po posebnih pravih mestno imovino in one naprave, ki so njena last in ki služijo splošnim koristim (na pr. gozd »Mestni log« ob Kolpi, električna razsvetljava).

Občnemu zboru je prisostvoval komisar za agrarne operacije g. dr. Robert Marčič iz Ljubljane, ki je dajal ob posebnih točkah dnevnega reda potrebna pojasnila in navodila. Zborovanju je predsedoval in ga vodil Jože Kremesec, načelnik Meščanske skupnosti in njenega gospodarskega odbora. Po njegovem uvodnem poročilu so obvestili navzočene opravičene drugič činitelji o izvršenem delu v minulem poslovnem letu. Vsa poročila so bila odobrena. To dejstvo dokazuje, da so v gospodarskem odboru dobro gospodarili, saj izkazuje računski zaključek lep prebitok, čeprav je bil dolg za uvedbo električne razsvetljave ves poravnani. K temu je največ pripomogla prodaja za sečnjo zrelega drevja (hrastov in brestov) v Mestnem logu, ki je — tako očiten in zračen — sedaj zopet pripravljjen za novo bogato rast. Revizijsko poročilo se ni moglo spričo tega drugače odločiti, nego da je gospodarskemu odboru in blaginji Ljudu Fuku predlagalo pohvalo in razrešnico, ki jo je skupščina soglasno odobrila. Soglasno je bil sprejet tudi proračun za leto 1942.

Pri volitvah so bili skoro z vsemi glasovi izvoljeni stari člani gospodarskega odbora, ki so: Jože Kremesec (načelnik), Ljudevit Fuks (blaginjak), Polde Grabrijan, Ivan Brodarec (odborniki), pregledovalca računov sta Ignacij Stupar in Ignacij Koren, v odboru ostane kot tajnik Ferdo Zaklarič. Ti možje so sprejeli v svoj delovni razpored po sklepu skupščine: izvedbo kanalizacije, regulacije trgov in ulic in potrebam sedanosti odgovarjajočo prezidavo mestne hiše, kjer sta nameščena občinski urad in davčna uprava. S temi deli bodo takoj začeli v mejah proračunskih možnosti čim nastopi ugodno vreme za dela pod vedrilm nebom. Po prizadevnosti in marljivosti gospodarskega odbora Meščanske skupnosti se torej obeta starodavni Metliki v dogledni dobi lepše in zdravljive lise. Članom te korporacije pa bo v zadostne prijetna zavest, da so pripomogli svojemu dragemu rodnemu mestu v srcu Bele Kraljine do napredka in razvoja. Na dobro srečo!

Dve osmrtnici, ki ste jih v »Jutru« objavili v zadnjih dneh, sta nas Metličane posebno prizadele. Umrl je Juraj Režek v visoki dobi 88 let, ljubljanski učitelj, naš rojak s Krasnega vrha pri Radovici, pol-druge uro hoda iz Metlike. Na očetnjem domu je gospodaril njegov starejši brat Ivo, v Starem trgu ob Kolpi je duše pasel drugi brat župnik, naš Juraj pa je učiteljeval na Preserju, v Kranju in v Ljubljani, a je bil vso to dolgo dobo vedno in ves spojen s svojim rodnim krajem, ki ga je redno obiskoval vsako leto, če prej ne — ob trgatvi, ko se božja milost pretaka z neba in zemlje v trto, z nje v grozd, od tod v čašo in končno vsa sladka in dobrotna kane v dušo in srce. Tako je znal povedati naš krasnovrški Juraj — mož kakor iz kamena izrezan, ves pokončen, umirjen, dober, vreden, zvest in močan. Iz njegovih ust ni bilo nikdar čuti žali besede, pa naj ga je življenje še tako pestilo. Režek rod je raztresen po vinorodnih brežuljih naše okolice, a tudi v Ameriki ima svoje korenine. — Juraj je bil predstavnik teh dobrih ljudi, ves zamaknjen v lepo rodno zemljico, ki se tako pisano razgrinja pred bistrim pogledom izpred bratrove zidnice. »Ni lepšega pogleda na vsem svetu«, je bila Jurajeva izgovorjena misel, ko se je sonce drobilo in skakljalo v zlatih iskrah v čaši v njegovi desnici. Suh, stok, košen na oko, mehak, plemenit, ustaljen po duši je bil Juraj Režek tih iskrega belokrajanskega roda, ki izumira, a pušča za seboj sled moških vrlin. In tudi njemu, ko mu je ugašalo življenje, je milogotala pred očmi lepota rodne zemljice, ki jo je tako ponesel s seboj v onostranstvo kot poslednjo uteho in veliko ljubezen zamrlega srca.

Drugi mož je dr. Vladimir Foerster, ki je bil v Metliki sodni predstojnik letih 1909 do 1916, ko je bil premeščen na okro-

no sodišče v Novo mesto. Med nami je bil dovolj dolgo, da je spoznal doobra naše ljudi in izgubil naš kraj. Starejšemu rodu je ostal v dobrem spominu ta izobraženi mož in pravičen sodnik, ki je izkušal vsako pravdo prej izmiriti z dobro besedo in živo vneto za mir in slovo med sosedmi, preden je izrekel trdo slovo zakona. Zanimal se je za družbeno delo in življenje v našem mestu in ga rad podpiral z radodarno roko. Posebno vnet podpornik je bil naša godba. Iz Novega mesta je redno prihajal med nas in sicer vedno peški čez Gorjance, ki so tudi njega prepajali s tajinstvenim šumenjem mogočnih bukev in hrastov, ter živih svedokov Trdinovih bajk. Tudi temu našemu prijatelju dr. Foersterju je do konca njegovih dni odsevala v duši blestovitost našega sonca in vedrina našega neba. Časten mu bodi spomin tudi med nami!

Kronika

• **Vozne ugodnosti za pripadnike akademskih in tehničnih poklicev.** Prometno ministrstvo je odredilo, da se smejo ugodnosti, ki jih nudijo redni abonementi železnice, tudi na progah v dolžini na 100 km nuditi profesionistom, ki vlože prošnjo preko krajevnih edinic Zveze profesorstov in arstov, in sicer pripadnikom naslednjih kategorij: zdravnikom, živinorodnikom, odvetnikom, državnim pravdnikom, doktorjem trgovskih ved, diplomiranim trgovcem, inženjerjem, arhitektom, geometrom, babilcam, poljedelskim tehnikom in zasebnim učiteljem.

• **Za čim obsežnejšo pomladno setev.** Pomladna setev, ki daje skoraj v vseh italijanskih pokrajinah že doslej prav zadovoljive rezultate, zavzema v borbi za doseg avtarkije, kar se tiče prehrane in oskrbe s surovinami, zmerom pomembnejše mesto. Površina spomladi posejane zemlje stalno narašča, a možnosti, ki so se se zmerom nudile, so dale pristojnim kmetijskim organizacijam pobudo za intenzivnejšo propagando. Med pomladnimi posevki zavzema najvažnejše mesto ara ali, kakor Italijani pravijo, marčna pšenica, čeprav jo sejejo že v februarju. Po najnovejših podatkih je površina zemlje posejane z ara pšenico leta 1936 dosegla 104.000 ha, že pred pričetkom sedanje vojne pa 154.000 ha in je dala skoraj dva milijona stopenj pridelka. Med jarnimi žiti tvori znaten delež tudi ječmen, med ostalimi posevki pa zlasti krompir. Listi poudarjajo, da za to setev, ki ji je naložena, da prispeva tolikšen del prehrane prebivalstva, v nič manjši meri kakor za ozimino velja Ducejevo naročilo, da je treba mnogo in dobro sejati.

Kupimo novejšo hišo

ali VILO do 800.000 lir. — Obširne ponudbe z opisom na oglasni oddelci »Jutra« pod »Sredina mestac«.

• **Vprašanje italijanskega cementa.** Pred dnevi se je na pobudo družbe »Italcementi« vršil v Bergamu sestanek poklicnih znanstvenih strokovnjakov, tehnikov in inženjerjev, na katerem se je živahno in plodovito razpravljalo zlasti o izdelovanju in uporabi tako zvanega železnega cementa, ki tvori uvaževanja vreden izdelek italijanske cementne industrije. Strokovnjaki so poročali o uspehih proučevanja železnega cementa, ki se intenzivno vrši že 12 let. Vprašanje, kako bi se dal železni oksid v proizvodnji tega cementa zamenjati z aluminijem, je v industriji italijanskega portlandskega cementa v ospredju že od pričetka tega stoletja. V letih 1913-1919 je prof. E. Ferrari obnovil te studije, prav uspehi pa so bili doseženi šele kasneje. Se stanev v Bergamu je nazorno pokazal, s kako živim zanimanjem se italijanski znanstveniki poglobljajo tudi v čisto praktična vprašanja, da od svoje strani pripomorejo do znanja.

• **Kavčuk in jeklo v deželah Vzhodne Azije.** Osvojitev Malezije in zmerom uspešnejše prodiranje na otoško Indijo po oboroženih silah Japonske, odpira industriji osmihih sil izredno bogata ozemlja, zlasti kar se tiče surovin, ki so važne za vojno industrijo, predvsem kavčuka, jekla, bakra in petroleja. Glede na kavčuk naj poudarimo, da od celotne svetovne proizvodnje — številke se nanašajo na leto 1938 — 889.200 ton odpade 372.047 ton na pridelale angleške Malezije, 298.096 ton na Nizozemsko Indijo, 49.587 ton na Ceylon, 58.513 ton na Indokino, 41.000 ton na Tajsko, 17.792 ton na severni del Bornea, 15.179 ton na Indijo in Birmanio. Te dežele torej proizvajajo nič manj kakor 95,3 odstotka svetovne proizvodnje kavčuka. Jekla so leta 1937, na vsem svetu pridelali 183.700 ton — 14 odstotkov tega je dala Nizozemska Indija, 30 odstotkov Malezija, 9 odstotkov pa Tajsko. Od ostale proizvodnje je bil majhen delež ostal še pod kontrolo Anglije in Amerike.

• **Nič več usnjenih kovčegov in torb.** V zvezi z ministrskim odlokom z dne 6. t. m. je bila prepovedana proizvodnja vseh vrste usnjenih predmetov za civilno in vo-

bil naša godba. Iz Novega mesta je redno prihajal med nas in sicer vedno peški čez Gorjance, ki so tudi njega prepajali s tajinstvenim šumenjem mogočnih bukev in hrastov, ter živih svedokov Trdinovih bajk. Tudi temu našemu prijatelju dr. Foersterju je do konca njegovih dni odsevala v duši blestovitost našega sonca in vedrina našega neba. Časten mu bodi spomin tudi med nami!

trošnja, kovčegov, torb, sestavnih delov voz, itd. Izvzete so samo potrebščine sedlarske stroke in pa predmeti, ki služijo vojski, tehniki, znanosti in zdravstvu. Prav tako so tudi rokavice izvzete od prepovedi.

• **Štednja z razsvetljavo v kinematografih in gledališčih.** V zvezi s štednjo z električno strujo je ministrstvo za ljudsko prosveto odredilo, da je v kinematografih, gledališčih, in vseh dvoranah z javnimi predstavami v bodoče prepovedano razsvetljevanje zunanjih izloboh in vitrin. Razsvetljevanje gledaliških in kinematografskih lofej in uradov mora biti omejeno, kar se da.

• **Črnohorski visokoleci na italijanskih vseučiliščih.** Te dni so prispeli v Padovo in Peruggio črnohorski visokoleci, ki uživajo stipendije italijanske vlade. Največ črnohorskih dijakov je vpisanih na tehniški in medicinski, nekaj pa jih študira kemijo in poljedelstvo.

• **Razvoj tujkega prometa v Albaniji.** Albanija je sredi razveseljivega razmaha, tudi kar se tiče gostinstva in tujski promet tako, da se jima odpirajo najlepše perspektive. Za hotelirje, ki izboljšujejo svoje obrate v opremljenosti, so razpisane denarne nagrade. Ministrstvo za ljudsko prosveto je ustanovilo stalen hotelirski tečaj, od katerega si zainteresirani krogi obetajo mnogo koristi.

• **Samo italijanska in nemščina obvezna tuja jezika na hrvaških srednjih šolah.** Minister za pravosodje in pouk v Zagrebu je izdal odlok, po katerem bosta poslej italijanska in nemščina edina obvezna tuja jezika na hrvaških srednjih šolah.

• **Spet dve žrtvi zastrupitve z ogljenim plinom.** Ko se je delavec Roberto Mala iz okolice Ferrare te dni jutraj vrnil z očiščene dela, se je začudil, da njegova 24-letna žena Klementina ni vstala, da bi mu odprla. S silo je vstopil v stanovanje, v spalnici pa je našel svojega 4letnega sinčka mrtvega, ženo pa v globoki nezavesti. Preden sta z malčkom legla, je žena pustila v spalnici pečico na ogelje, s katere pa se je čez noč razvil strupeni plin.

IZ LJUBLJANE

• **Zanimiva statistika.** Logopedični odsek pri Oddelku za zdravstveno zaščito učencev v Ljubljani je ugotovil, da je med moškimi več ječlancev kakor med ženskami. Govorilna napaka mladega človeka zelo onemogućuje. Zgodilo se je, da je zaradi same neznatne govorilne napake postal marmekdo vse življenje nesrečen. Zato je umerno, da si odločujoči krogi prizadevajo napako v čim večji meri odstraniti. Na logopedičnem odseku se z lepim uspehom udeležuje strokovnjakinja. Številčno razmerje med dečki in deklicami je bilo lani 6:1. Med drugimi govorilnimi napakami je bilo največ napak v izgovarjanju posameznih soglasnikov. Tudi te napake so med dečki in deklicami v razmerju 3:1. Pravijo, da moramo vzrok iskati v znani ženski zgovornosti. Število pacientov logopedičnega oddelka je bilo sorazmerno visoko: 68 dečkov in 27 deklic. To je približno en odstotek vseh šolarjev, ki so pod nadzorstvom Oddelka za zdravstveno zaščito učencev. Ječlanja se je odvajalo 42 dijakov in samo 7 dijakin. Dva dijaka sta ječljala in sešla, dva pa sta govorila skozi nos. Skozi nos je govorilo tudi pet dijakin. Hripavo govorilo sta imela dva učenca in pet učenek, zaradi napake v grlu se je zdravila ena učenka, zaradi prehitre govorice je obiskoval odsek en učenec in zaradi težke izgovorjave nekaterih soglasnikov ena učenka. Slabo je izgovarjalo črko s devet učencev in tri učenke.

• **Ljubljana ima častljivo število cerkva,** da bi jo po njih mogli imenovati tudi »sveto mesto«. Če se povzpemo na Ljubljanski grad, si lahko ogledamo skoraj vse božje hrame. Stolnica je cerkev sv. Nikolaja, takoj na drugi strani Ljubljane je francišanska cerkev, nedaleč nunka, potem križanska, Sentjakobska, trnovska, cerkev sv. Florijana, rakovniška, cerkev sv. Jožefa, sv. Petra, sv. Srca Je-

zusovega, sv. Krištofa, stara in nova šišenska cerkev, moščanska in kodeljevska. Nadalje so še škiska, karmeličanska, štepanjska. Posebnost sta stara in nova cerkev pri sv. Krištofu, ki sta zidani druga poleg druge. Cerkev je tudi na pokopališču sv. Krža, Vseh cerkev je v Ljubljani torej 21. V tem številu pa seveda niso vštete premonstrske kapelice, ki so raztresene po samostanih, zavetiščih in bolnišnicah. Vse navedene cerkve in kapele so katoliške. Poleg tega pa ima naše mesto še po eno pravoslavno in protestantsko cerkev. Vsem tem moramo prišteti še cerkev na Rožniku. Skupaj je torej v Ljubljani 24 božjih hiš. Nove so cerkve: šišenska, sv. Krištofa, moščanska, kodeljevska in pravoslavna. Največje so: šišenska, sv. Jožefa, stolnica, francišanska itd. Po dva velika zvonika imajo cerkve: stolnica, francišanska, sv. Petra, trnovska in rakovniška. Najvišji zvonik pa ima cerkev sv. Jožefa. Visok je nad 70 metrov.

• **Ljubljanska splošna bolnišnica** je naš največji zdravstveni zavod. Sprejem bolnikov je bil v prvi četrtini leta večji kakor pozneje. Upoštevati pa je treba, da je sprejem bolnikov v nekaterih zimskih mesecih navadno večji, ker pozimi oboleva več ljudi, ko nastopi epidemija influence. Največ bolnikov so sprejeli marca: 1392 moških in 1366 žensk. Januarja so sprejeli 3054 bolnikov, februarja 2891, aprila 2103, maja 1212, junija 2039, julija 2222, avgusta 2114, septembra 2176, oktobra 1274, novembra 2035 in decembra 2131. Skupaj je bilo sprejetih lani v splošno bolnišnico 28.316 bolnikov, 15.659 moških in 12.657 žensk. Leta 1940. je bilo sprejetih skupaj 35.600 bolnikov ali 7284 več kakor lani. Lani je umrlo skupaj 561 bolnikov, ali 49 manj kakor predlanskim. Splošna bolnišnica ima 949 bolniških postelj. Vodilnih zdravnikov je zadnja leta po 20, asistentov 10 in drugega zdravstvenega osebja 22.

PUSTNI TOREK

VESELI TEATER

ZACETEK OB 18.30 URI

• **Najlepše hote preživeli pustni torek v »Veselim teatru«**. Na sporedu so same zabavne točke: skeči, kupleti, revijska točka itd. Za prisrčen smeh je poskrbljeno. Prodaja vstopnic od 10. do pol 13. in od 16. dalje.

• **Beli fakir je ponovil svoj nastop za dopolavitve in Oboroženo Silo.** Namesto napovedane filmske predstave za ljubljansko občinstvo je priredil Pokrajinski Dopolavoro v nedeljo ob 15. uri ponovni nastop Belega fakirja. Nastopilo so prav isti artisti kakor prejšnjič nedeljo: Beli fakir, Ines Ramelli, Nina Bella ter prikupna pratikavca Arturo in Pepino. Občinstvo je bilo zelo navdušeno z novim, dokaj spreminjenim programom. Predstava je bila brezplačna, številni gledalci so napolnil prostorno dvorano na Taboru K prireditelji so priliči tudi številni predstavniki Pokrajinskega Dopolavora. Po tej predstavi, ki je bila namenjena samo dopolavitvam in ostalemu občinstvu, je bila ob 17. posebna predstava za vojaštvo. Nad 1200 častnikov in vojakov je do kraja napolnilo veliko dvorano. Tudi vojaštvo je bilo zelo zadovoljno z odličnim sporedom. Nastopajoči so želi velik uspeh ter so morali nekatere točke tudi ponoviti.

• **Učiteljski III. deške ljudske soke** je daroval Učiteljskemu odboru za s.p. pomoč 115 lir namesto venca na grob pokojnega g. Antona Urbančiča. Odbor se darovalcem najlepše zahvaljuje.

• **Umetnostna razstava bratov Vidmarjev v Oboroženi galeriji** je doživela do večerj velik obisk. Zgovoren dokaz, da sta umetnika s svojimi novimi deli dosegla svoj namen. Ljubitelji likovne umetnosti, ki si razstave še niso ogledali, naj pohitijo z obiskom. Razstava bo neprekinjeno zaključena v nedeljo 22. t. m. Ogled vsak dan od 9. do 16.

• **Nesreče.** Z domače strehe je odmetaval sneg 15 letni posestnik sin Jože Štajner iz Petrušne vasi pri št. Vidu na Dolenjskem. Nesrečno je omahnil, padel na tla in si zlomil desno nogo. Pri sankanju se je potolkel in težko poškodoval po glavi 16-letni dijak Mirko Hočvar iz Ljubljane. V telovadnici se je ponesrečil 10letni dijak Lado Žitnik iz Ljubljane. Pri padcu si je zlomil levico. V delavnici je popravil avtomobil 25 letni sofer Viktor Koman. Ker je bil motor v zagonu, se je prostor napolnil z lesnim plinom, s katerim se je Koman zastrupil. Na poledeneli cesti je padla in si zlomila levico 66letna zasebnica Ana Tur-

zaradi incidentov, ki so na njih nastali, bodisi zaradi nasprotovanja Paisiolijskih pristavev, ki so napolnili gledališče. Ko se je bil pojavil Rossini, ki bi imel dirigirati svojo opero, je nastala v gledališču velika veselost in so začeli padati dovtipi na njegov račun. Sredi tega hrupa se je začela predstava. Peveci, ki niso mogli razumeti, čemu tak sprejem, so bili izgubili glavo in so nastali kaj veseli in za skladatelj nevsrečni prizori. A to še ni bilo dovolj.

• **Ko se je zdelo, da se je jel avditorij malce pomirjati,** piše sam Rossini, »je prišel izza kulis velik maček, pogumno stopil pred rampo in si začel zvedave ogledovati dvorano. Tedaj so se vrgli vsi na tega mačka, ga začeli klicati in posnemati mijavkanje, dokler ni pristopil Don Bartolo in ga sunil, da bi ga prepečlil z rampe. A šele zdaj je nastal pravi teater. Nesrečna žival se je vsem na odru pletla pod noge in povzročala smešne prizore, preden je izginila za kulise. Ko mi je naposled bilo mogoče nadaljevati, je zbežena žival spet pritekla in povzročila neznanosko veselost in hrup v dvorani. Ni preostalo drugega, kakor da so spustili zavoso.«

Toda Rossini je bil prepričan, da mora z »Brivcem« uspeti. Ko je ob neki priliki govoril o svojih operah, je dejal, da poslej sam Gospod Bog ne bo več spisal Seviljskega brivca. Zares, pred Rossinijevo obdelavo tega motiva so obledeli vsi drugi poizkusi in »Brivce« je kmalu nastopil triumfalno pot po vseh gledališčih sveta. Se danes, po več kakor sto letih, ga občinstvo s slastjo posluša. Ni zaman izjavil Beethoven, ki ga je nekoliko osumil Rossinijev uspeh na Dunaju: »Dokler bo obstajala italijanska glasba, se bo alžal Rossinijev Brivec«.

kova iz Ljubljane. Ponesrečeni se zdravijo v ljubljanski splošni bolnišnici.

• **Izboljšanje tramvajskega prometa.** Uprava elektricne cestne železnice v Ljubljani si na vse načne prizadeva ustreči zmerom večjemu prometu. Nase mesto ima razmeroma zelo veliko omrežje, porast potnikov pa je bil tako nagel, da uprava ni mogla naročiti ustreznega števila novih motornih, še posebno pa priklonih voz. Pred kratkim je bil pojačan promet na viški progi. Uvedena je bila nova proga Šiška — milarna odnosno Šiška — Vič. Na tej progi obratujejo navadno stari rezervni vozovi. Rednemu vozu št. 4 sledi zdaj zmerom tudi rezerva. Tako ima naše mesto pet tramvajskih prog: Zg. Šiška — spl. bolnica mimo Evrope, pošte, magistrata in Borštnikovega trga (št. 1); novo progo Šiška — Vič, mimo Evrope, pošte, Zvezde in Stana in doma; progo št. 2: Moste, spl. bolnica, Borštnikov trg, magistral, pošta, gl. kolodvor, viadukt in Rakovnik in progo št. 4: Vič, Zvezda, pošta Evropa, gl. kolodvor, Hrvaški trg in splošna bolnica. V zgodnjih urah, okrog pol dne in pod večer stopijo v promet še razpoložljive rezerve. Vozovi rednih prog obratujejo vsaki 6 minut. Tramvajske proge so vse dvotirne, razen dolenjske, na odseku od Langusove ulice do Viča, od pivovarne Uniona do Zg. Šiške in od Slajmerjevega doma do Most. Največji promet je med Evropo in pošto. Tam obratujejo po štirje vozovi drug za drugim v obe smeri. Po dva vozova pa obratujeta na odsekih: Šiška — Evropa, pošta — Vič, Evropa — Ranzinger in pošta — Slajmerjev dom, na odseku Sv. Peter — Slajmerjev dom pa trije.

• **Maša zadušnica za pokojnim inž.** Metodom Gabrščekom bo v francišanski cerkvi v sredo 18. t. m. ob 8. zjutraj.

• **V vrtnarskem tečaju Sadiarske in vrtnarske podružnice Ljubljana I bo v sredo 18. t. m. predaval g. mž. Sergij Gorjup** o spomladanski saditvi sadnega drevja in o spomladanskem gnojenju s posebnim oziranjem na nauk o prehrani rastlinstva sploh in sadnega drevja posebej. Začetek točno ob 18 uri v kemijski predavalnici I. državne realne gimnazije v Vegovi ulici. Vstop prost.

• **Spet redni promet na cestni železnici** se prične današnji torek zjutraj. Ob 5.48 peljejo vozovi iz remize in ob 6.30 se začne redni promet na vse strani. Ob 19.15 peljejo zadnji vozovi z Ajdovšine na vse strani, ob 19.30 pa zadnji vozovi s končnih postaj vozijo v remizo. Ob 20.15 odpeljejo službeni vozovi z Ajdovšine na Vič, Rakovnik. Moste in v Šiško, a ob 20.45 se službeni vozovi z Ajdovšine spet vsi vrnejo v remizo.

Iz Novega mesta

• **Sprememba avtobusnega voznega reda.** Na avtobusni progi Novo mesto — Kostanjevica je stopil v veljavo nov vozni red in odhajajo odsej avtobusi iz Novega mesta ob 7.41, 10.56 in 14.50 s prihodom v Kostanjevico ob 9.10, 14.20 in 16.20. Iz Kostanjevice odhaja dnevno avtobus ob 7.14, 15.45 in 16.25 s prihodom v Novo mesto ob 8.10, 13.04 in 18. Od kolodvorov vozita dnevno avtobusa v Novo mesto ob 13.20 in 18.30. Iz Novega mesta na kolodvor pa ob 7.16, 10.40 in 14.30. Vsi avtobusi vozijo samo ob delavnikih.

• **Zdravljenje invalidov.** Z odlokom VI. sokega komisarijata je bil določen za zdravljenje invalidov v novomeškem okraju zdravnik dr. Božidar Küssel, sanitetni referent pri novomeškem okrajnem načelnstvu. Po še vedno veljavni invalidski odredbi so deležni brezplačnega zdravljenja je invalidi, ne tudi svojci ali vojne vdove, starši, otroci. Razen brezplačnega zdravljenja pa so revni invalidi deležni v primeru potrebe tudi izrednih denarnih podpor. Predlog za denarne podpore mora podpisati tudi pristojni zdravnik. Invalidi se tudi opozarjajo, da je po najnovejši uredbi odkup invalidnine zabljen. Invalidi, ki nujno potrebujejo večjo vsoto denarja, naj se obrnejo za posojilo na Vsaemno pomoč.

• **Gibanje prebivalstva.** V januarju je bilo v kapiteljski šmihelski in prečenski župniji rojenih 39 otrok, od tega 23 fantov in 16 deklet, en par dvojčkov in 1 mrtvorjenček. Poročili so se v tem mesecu int. Rihar Jože in Vera Paučičeva ter Dr. Arh. Anton in Setina Neža. Umrli pa so Grabar Anton, Kaplan Marija, Teršak Marija, Robek Marijan, Silva Brodarjeva in Uršula Pakarjeva.

Iz Spodnje Štajerske

Graško deželno gledališče je pretekli tedno gostovalo v Mariboru dvakrat z Lessingovo »Mino Barnhelmsovo«. Nadalje je bil v mariborskem gledališču prirejen III. simfonični koncert, ki ga je vodil operni šef Rikard Dietl, kot violinska virtuosinja pa je sodelovala Ela Kastelčeva. Dosegla je z Beethovenovim violinskim koncertom v d-duru velik uspeh. Med operetami žanje največ uspeha Leharjeva »Dežela smehljaja«.

Dan nemške policije so proslavili v Mariboru takole: v soboto popoldne je bil na glavnem trgu javni koncert goibe Heimabunda, nato je bila gasilska vaja na velikem mostu, čemur je sledil slavnostni obhod po mestu. Ob 17. uri je bil promenadni koncert vojaške godbe, ob 18. uri pa je bilo trobentanje na Glavnem trgu. Zvečer je bila v Götzovi dvorani pestra prireditev z glasbenimi točkami. Nastopili so: vojaška godba, mariborski moški zbor, solisti in balet. V nedeljo dopoldne je bila javna gasilska vaja, promenadni koncert in različne zabavne prireditve. Čist dobček je bil za zimsko pomoč.

Zlata poroka. V Mariboru sta praznovala zlati jubilej poroke zakonca Avgustina in Karel Persoglio. Istočasno je njuna hčerka gospa Marija Sureckelj praznovala s svojim možem Romanom srebrno poroko. In sin teh dveh — tudi Roman po imenu — se je isti dan oženil z gđ. Amalijo Kolmančičevo. Trojno družinsko slavlje je zbudilo v Mariboru zaslužen pozornost.

Nesreče. V Grdini se je zrušila streha bajte na Franca Fakina in njegovega sina. Oče in sin sta izdihnila pod bremenom. — V Brežicah je padel 30 letni uradnik Hans Vodav tako nesrečno na cesti, da si je zlomil noge v kolenu. — Na špijskem mostu je popravil vozač Kurt Rendl iz Grada svoj tovorni avto. Mimo je pridrljal neki drug avto, ki je Rendla podrl in hudo poškodoval. Poškodovanca, ki ima počeno lobo, so nezvestnega prepeljali v bolnišnico. Njegovo stanje je še vedno resno.

IZ ŽIVLJENJA GLASBENIKOV

Rossini

Če bi hoteli kar moči kratko opisati figuro Gioacchina Rossinija, bi zadoščalo malo besed: genij človek zdravega življenjskega čuta, poln veselosti. Bil je olimpski večer, mož. Čislal je obilno pogrnjeno mizo pri-

jetno življenje, dobro družbo no, dobro glasbo pa si je lahko sam ustvaril. Bil je tudi sicer duhoviti človek. O njem pripovedujejo mnoge anekdote; sicer pa je že sam dejal o njih: »Pripovedujejo jih toliko da — če je beseda o meni — še sam ne vem, katere so resnične in katere lažne.«

Nekoga dne se mu je približal nekdo, neka ničla, ki je jel prepričevati moštra da se že dolgo poznata, čes da je bil sedel na njegovi desnici na nekem banketu v Milanu. Kjer da so smeli ogledati količino z mesom prirejenih makaronov.

— Zares, — je dejal Rossini — teh makaronov se dobro spominjam, ne morem pa se spomniti Vas.

Rossini je bil strasten prijatelj dobre kuhinje. Se sam je umel napraviti nekaj slastnih jedi. Vedno je hotel istic dobro in obilno. Nekoga dne je kosil pri neki gospi in ob koncu kosila ki je bilo zanj; piclo, se je gostiteljica zahvalila, da se je odzval njenemu vabilu.

— Upam, — je dostavila gospa — da mi kmalu spet izkažete čast in obudete še drugič z menoj.

— Seveda, — je odvrnil Rossini, — če hočete, takoj!

Rossini je bil moral večkrat privoliti da je poslušal skladbe neznanih ljudi. Neki mladenič mu je igral ob taki priliki vso svojo novo operno skladbo.

— Ta glasba mi je prav všeč, — je izjavil Rossini — vendar je res, da jo imam jaz do malega vso v operi »Italiana in Algerie«.

— Prisegam, da je nisem nikdar slišal.

— Verjame Potentakem se zdi da sva to oba posnela od katerega tretjega skladatelja.

Ob neki priliki je prisostvoval izkušni nove opere nekoga drugega skladatelja. Sedel je v gledališču in se pogosto odkrival.

Začuden znanost so ga po izkušnji vprašali, čemu je med igranjem nove opere tolikokrat vstopil v klobo?

— Ah, srečaval sem toliko znančev — jo je zabrusil Rossini in tako najbolje povedal svojo sodbo o izvirnosti te opere.

Nekoga večera je sedel v Parizu pri predstavi Mozartovega »Don Giovanni« (Don Juana), pri čemer je orkester silno »domla«. Med pavzo je stopil k njemu kapelnik in Rossini ga je takoj vprašal:

— Prosim vas, ali mi lahko poveste, čigava je ta glasba?

— Kako, mojster — Mozartova vendar!

SPORT

Spet okrog bele žogice

Nova table-teniška prireditev, to pot za moštva v izvedbi Mladike — Turnir še ni končan

Ljubljana, 16. februarja

Kakor doma smo ta mesec na Kodeljevem, to je v oni dvorani Mladinskega doma, kjer se v letošnjih februarjskih tednih odigravajo razni table-teniški turnirji in oz katerih edinih se v tem času lahko udeležimo tudi na terenu. Podobno kakor pred tednom dni pri Slaviji, smo tudi v soboto in včeraj prisostvovali doletu vrsti ping-pongskih dvobojev na turnirju moštov v režiji SK Mladike, samo s to razliko, da minula dva dneva nista bila dolga dovolj, da bi se bil dal spored zaključiti. Turnir se bo še nadaljeval — in sicer s prvimi važnejšimi in zaključnimi delom — prihodnjo soboto in nedeljo, kar pomeni, da imamo za prihodnji termin spet na vidiku spored z belo žogico, ne glede na to, da pripravljajo marljivji delavci v table-teniškem sportu svojo elitno prireditev še za poznejše dni. V mislih imamo velik turnir — za tega bodo skušali najeti primerne prostore neke v središču — v vseh disciplinah, na katerem bodo oddani naslovi letošnjih prvakov Ljubljanske pokrajine. Okrog bele žogice je torej življenja dovolj; škoda res, da je tako, nežna in drobna in ji pač ni mogoče priznati onega popolnega pomena vsake druge sportne panoge niti dvigniti splošnega zanimanja zanjo med širšimi krogi našega sportnega občinstva.

Vsi taki in podobni pomisleki pa pravi prijatelj table-tenisa prav nič ne zadržujejo v pridnosti in poštenosti. Med njimi gre največ za to, da se vrta ta table-teniški film od nedelje do nedelje, agilnemu klubu Mladiki, ki ne daje zanj samo na razpolago svoje prostore, temveč postavlja tudi na vsako prireditev najštevilnejše — in tudi namočnejše, če ni majo slabega dneva — tekmovalce. To pot je prevzela tudi organizacija, in sicer prvega turnirja za moštva, v katerem je bil način tekmovalstva spremenjen tako, da je moralo vsako moštvo igrati z vsakim in bo končno zmagala ona trojica igralcev, ki bo v borbah z vsemi nasprotniki pokazala največ znanja. Koristna je novotarija zaradi zanimivosti tekmovalstva do konca, pa tudi pravičnejša navsezadnje, ker se v tekmah po izločilnem sistemu marsikdaj komu nasmehe tudi sreča, in včasih celo takemu, ki je ni najbolj vreden.

Mnogo je poklicanih, malo...

Po XV. kolu nogometnega prvenstva so se začele redčiti vrste — Roma vodi še zmerom, Triestina je že na 11. mestu. Štirinajst dni so počivala vsa italijanska nogometna moštva, preteklo nedeljo pa se je zanje spet začel prvenstveni ples — za nadaljnjih 15 terminov in do konca letošnje konkurence, ko bo oddan letošnji naslov najboljšega nogometnega kluba v državi.

Prvo povratno kolo (ali XV. zaporedno) je spet enkrat in predvsem potrdilo, da je domače igranje ena velikih prednosti v vsaki tekmi z okroglo žogo. To so morala v tem kolu izkusiti vsa gostujoča moštva vključno vodilna Roma, ki je na igrišču v Napoliju pustila dragoceno točko sicer manj nevarnim domačinom. Enako se je godilo Genovi v Bologni, ki je morala tudi odstopiti pol izkupička lanskemu prvaku na njegovem igrišču in ker gre v tretje rado — je ostala dosledna še Venezia, ki se je morala pred milanskim občinstvom — kljub zgornji zmagi pretekle nedelje — tudi zadovoljiti z remisom. Zanimivo je, da je v vseh teh treh tekmah padlo enako število golov, po eden na vsaki strani. Še huje se je s te strani primerilo favoritu Torinu, ki je na igrišču Ligurie izgubil obe točki, vse pa je v tem pogledu prekosiła Triestina, ki je gostovala proti Laziu v Romi in si dala zabiti celih pet golov, ne da bi bila sama spravila v mrežo vsaj enega — za čast in tolažbo. Če pripomnimo še to, da spada med junake zadnje nedelje še zadnje plastrana Modena, ki je spravila to pot ob obe točki moštvo Milana, smo v glavnem povedali vse splošno o nedeljskih srečanjih za točke v diviziji A. Podrobni izidi pa so bili naslednji:

Genovi: Liguria—Torino 1:0 (1:0),
V Romi: Lazio—Triestina 5:0 (4:0),
v Milanu: Ambrosiana—Venezia 1:1 (1:0),
v Livornu: Livorno—Atalanta 3:1 (1:1),
v Modeni: Modena—Milano 1:0 (1:0),
v Napoliju: Napoli—Roma 1:1 (0:1),
v Bologni: Bologna—Genova 1:1 (0:1),

R. Sabbatini:

„MESSIDOR“

Povest

Njuna osuplost je bila tolikšna, da sta še in še vztrajala v tem položaju: ne da bi mogla odtrgati oči drug od drugega ali črtniti besedico. Angela je zdaj razumela, zakaj se ji je zdel njegov mehki glas tako čudno znan. Mož, ki je stal pred njo, je obujal v njenem duhu vso preteklost. Skoraj nič se ni razlikoval od dvajsetletnega mladeniča, ki jo je pred desetimi leti še deklico brezvestno zasledoval s svojo strastjo. Negibno stoječa pred njim, je Angela spet videla normansko vas Beauvaloir in viteza de Seyraca, ki je bil tiste dni gospodar nad usodo vsega kraja in vseh njegovih prebivalcev. Takrat se je čutila kakor jagnje v žrelo volka, ki bi jo bil brez usmiljenja požrl, da ni Vidal posegel vmes in mu iztrgal plen. Zaradi tega je moral potem njen mož zapustiti svoje skromno posestvo, da se je z njo vred odtegnil maščevanju razočaranega graščaka.

Deset let je bilo minilo, in naj je bil dojem teh dogodkov pri nji še tako globok — ali celo najpomembnejši v njenem življenju — v burji zadnjih let, sredi velikanskih preobratov, v katerih sta tudi njen mož in ona sama igrala vsak svojo skromno vlogo, je bil dogodek, ki je takrat izpremenil njeno in Vidalovo življenjsko pot, polagoma vendarle obledel; toda silno, nenadno razburjenje te-

Kakor je pokazala udeležba, je bilo tudi med klubi precej zanimanja za tekmovalstvo, saj se je prijavilo — vsega osem moštov točno po napovedih —

vsega 8 moštvo,

in sicer štiri ekipe prireditelja, dve iz vrst SK Korotana ter po ena iz Hermesa in Slavije. Turnir se je začel v soboto z nekaterimi igranji med domačimi sestavami Mladike, glavni dogodek prvega dela tekmovalstva pa so se odigrali v teku večerajšnje nedelje, na dveh mizah in pred skromnim številom gledalcev, večinoma ožjih prijateljev nastopajočih. Prvi spopadi, ki jih je bilo v obeh dnevih vsega 12 ali skupno med 24 moštvi, niso prinesli nobenega presenečenja niti ne dajo sklepati, kdo bo to pot naporno preskušnjo prestal najbolj uspešno. Favoriti so zmagovali, čeprav je vredno omeniti, da je imel posebn, Hermes mnogo opravka s tretjo garnituro Mladike, da jo je nazadnje ugnal s 5:3 in se je tudi drugo moštvo Mladike vztrajno upiralo Korotancem, dokler ni izgubilo z 2:5. Toda vse le kaže tako, da bodo glavne odločitve ostale prihranjene za zadnji dan, kar je obenem jamstvo, da bo borba med tremi kandidati za prvo mesto, ki so vsaj to pot lahko nastopali kompletni (Hermes z Djinovskimi, Bogatajem in Božičem, Mladika z Medvedom Krečcem in Blažičem ter Korotan z Bradeškom, Zgajnerjem in Alešom Strojnikom), nadvse ogorčene in do kraja nesigurne.

Podrobni izidi

dvodnevni tekem so bili (po moštvi) naslednji:

Hermes—Korotan II 5:0, Hermes—Mladika III 5:3, Hermes—Mladika jun. 5:0
Korotan I—Mladika II 5:2, Korotan I—Slavija I 5:1,
Mladika III—Korotan II 5:1, Mladika II—Mladika III 5:2, Mladika I—Slavija 5:1, Mladika II—Mladika jun. 5:3, Mladika III—Mladika jun. 5:2, Mladika I—Korotan II 5:1.

Organizacija je bila odlična v vseh pogledih: table-teniški turnirji pridobivajo ne samo številni naraščaj, temveč tudi zmerom lepši okvir resnih sportnih prireditev.

in v Torinu: Juventus—Fiorentina 4:2 (3:0).

Stanje točk po XV. kolu je naslednje: Roma 23, Torino 21, Venezia 20, Genova 18, Liguria 17, Lazio, Ambrosiana, Juventus 16, Bologna, Atalanta, Triestina, 15, Milano, Livorno 14, Fiorentina 13, Napoli 12, Modena 11 točk.

V diviziji B je bilo prav tako odigranih 8 tekem — ena je iz nedeljskega sporeda, in sicer med Brescio in Vicenzo, je bila zaradi neprimernih tal odgojena — ki tudi niso ostale brez presenečenj. Med največjimi je treba omeniti poraz vodilnega Baria, ki je moral v pisi brez debate položiti orožje, še izdatnejša pa je bila lekcija, ki jo je dobila Alessandria prejela v Padovi. Pri vsem tem so zdaj tri moštva z enakim številom točk (22) še zmerom za dve točki slabša od Baria, ki je kljub porazu obdržal svoje mesto na čelu tabele. Fiumana, ki je zadnji čas kazala nekaj udarnih sil, je morala spet oditi poražena, to pot iz Novare, in je ostala slej ko prej na kočljivem predzadnjem mestu pred Lucchesom, čigar usoda je že zapečaten.

Izidi zadnje nedelje so bili v tej diviziji naslednji:

Spezia—Lucchese 2:1, Novara—Fiumana 3:2, Pescara—Pro Patria 3:0, Siena—Udinese 3:0, Fanfulla—Prato 3:1, Pisa—Bari 3:1, Savona—Reggiana 4:0, Padova—Alessandria 3:0.

Stanje točk do prihodnje nedelje je v tej diviziji naslednje: Bari 24, Vicenza, Padova, Alessandria 22, Novara 21, Brescia, Pescara, Fanfulla 19, Udinese 17, Spezia 16, Savona 15, Siena 14, Pisa 12, Pro Patria, Reggiana, Prato 10, Fiumana 9, Lucchese 3 točke.

Dve prvenstveni tekmi na Dunaju

Po daljšem odmoru so v nedeljo tudi v prvenstvu Ostmarke odigrali dve prvenstveni tekmi.

Pred 8000 gledalci je najprej — bila je dvojna prireditev na istem terenu v dunajskem Dornbachu — moštvo SC Wiena gladko zmagalo nad enajstotico Admire s 4:1. Najboljši mož med zmagovalci in na

terenu sploh je bil neki Durek, ki se je posebno izkazal v zadnji reprezentanci i tekmi proti Hrvatski.

V naslednji tekmi je bil dosežen enak izid (4:1), in sicer v korist Avstrije v tekmi proti Wackru. Avstrija je nastopila z več mladimi močmi, ki so se uveljavile nad vse pričakovanje.

Po teh dveh tekmah sledi v prvenstvu Ostmarke SC Wien — z enakim številom točk (16), toda boljše razliko golov — pred Avstrijo in Vienne, potem pa je šele plasiran sedanji vsemenski prvak in slavni dunajski klub Rapid.

STARINE

Zbiratelj pokaže starinske umetnine nekemu, ki ga je dobro poznal, z besedami: »Resno nameravam, da bi prodal vso svojo zbirko dragocenih umetnin. Koliko menite, da bi mogel dobiti za njo?«

»Tega sicer ne morem natančno povedati, odgovori strokovnjak, »vendar bi menil — kakor tri leta.«

Dotrpela je naša draga mama, stara mama, sestra, teta in tašča, gospa

MARIJA STRBAN
roj. TEKAVC

Pogreb nepozabne pokojnice bo v torek, dne 17. t. m. ob ½ 3. uri popoldne z Zal — kapele sv. Frančiška — k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 16. februarja 1942.

Žalujejo ostali

Kampa, kam?

Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo I. 3.—.

Gostilna Lovšin
vam tudi najzbranejša vina: refoško, verona, francati, pinot, muškati, rebu, rmling, cvetki itd.
Gostilna Lovšin!
2180-18

Službo dobi

Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo I. 3.—.

Natakarico

zmožno kaviro, za novo-meško okolico, sprejemem takoj. Pogoj: dostopna za kmeta in gospoda. Kavcija najmanj 2000 lir. Ponudbe na naslov: Kalčić, gostilna, Smihel pri Novem mestu.
2326-1

Samostojno

služkinjo
ki je večja kuhinja, stalno sprejemam s 1. marcem. — Zglasiti se je treba na Dobranski cesti 13, visoki pritličje, levo v času od 9 do 12 ure. Ponudbe na oči odd. Jutra pod »P. šena 3«
2316-1

Prodaj

Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo I. 3.—.

Nov voz
težak, nerabljen, posebno prikladen za prevoz sodov, prodan, Tina Kraut, Ravgovo 1, p. Novo mesto.
2325-6

Pomaranče

prima »Biondo« v kofarah po cca 17 kg kupite na Jančičevi cesti št. 13 po 4,70 lire za kg. Kličite tel. št. 37-14.
2328-6

INSERIRAJ

zmožno kaviro, za novo-meško okolico, sprejemem takoj. Pogoj: dostopna za kmeta in gospoda. Kavcija najmanj 2000 lir. Ponudbe na naslov: Kalčić, gostilna, Smihel pri Novem mestu.
2326-1

Pohištvo

Moderno spalnico
in kuhinjo, dobro ohranjeno, prodan. Naslov vseh poslovalnic Jutra.
2324-12

Glasbila

Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo I. 3.—.

Harmonikarji

Kovčke za harmonike vseh velikosti dobite pri Promet nasprotni križanske cerkve tel. 4390.
2147-26

Sobe išče

Sobico
iščem. Ponudbe na oči odd. Jutra pod št. 2144-23a

Ženitve

Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo I. 3.—.

V zakon

bi stopil z gospodično ali vdovo štiridesetih let z nekolikšnim premoženjem. — Uradnik. Sporočila izvolite nasloviti na oči odd. Jutra pod »Letos«.
2327-25

Naznanjamo tužno vest, da nam je umrla naša dobra druga mama, stara mama in teta, gospa

Vilma Seemann pl. Sanahorst
vdova po polkovniku

Gallenfels-Golnik, dne 12. februarja 1942.

ŽALUJOČI OSTALI

Umrl nam je nadvse ljubljani soprog, oče, stari oče, brat, stric, svak in tast, gospod

FILIPAN MIRKO

finančni oficijal v pokoju

dne 15. februarja t. l. v starosti 90 let.

Pogreb blagega pokojnika bo v torek, dne 17. februarja 1942 ob 3. uri popoldne z Zal — kapele sv. Andreja — k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 15. februarja 1942.

Globoko žalujejo: **MARIJA**, soproga — **MIRKO**, sin **PAVLA** roj. JASOVČ, snaha — **LJUBOMIL**, vnuk in sorodstvo

Impresa comunale pompe funebri Lubiana
Mestni pogrebni zavod Ljubljana

Ljubi Bog ga je poklical in preselil se je v sončnejše kraje naš pristrčno ljubljani najboljši soprog in oče, gospod

FRANC DUKIČ

dvorni svetnik v pokoju

Položili smo ga k večnemu počitku dne 15. februarja t. l. k Sv. Križu.

Prosimo tihega sočustvovanja brez obiskov in pismenih sožalij.

Ljubljana, dne 16. februarja 1942.

JOSIPINA — soproga

ADOLF — sin

vičnega srda; nato je skomignil z rameni, brezupno pobesil roke in ostal v tej drži, dokler se niso spodaj vrata z močjo zaloputnila ter ga zdrnila iz pobitosti. Začulo se je klopotanje cokol po uličnem tlaku. Tolpa domoljubov je spet zavzdignila svojo neskladni zbor; divji lov se je nadaljeval.

Ča irat, ča irat, ča irat,
les aristocrat! on les pendra!

Glasovi so se oddaljili in počasi zamrli, ali bolje, utonili so v neugnanem trušču in ropotu luksemburških fužin.

Vitez se je oddahnil.
»Vendar so šli!« je rekel in nekaj trenutkov molče gledal Angelo. »Ker je jasno, da moja navzočnost v vaši hiši ni zaželena, vas nočem dalj nagovarjati. Ostane mi le še, da vas zahvalim za vse, kar ste storili meni... neznanemu človeku... in odidem.«

Počakal je, ko pa Angela ni odgovorila, je sklonil glavo kakor človek, ki se vda v neogibnost.
»Državljanka,« je rekel, »sami veste, kaj me morebiti čaka na ulici. Nisem strahopetec. Bežal sem res, iz golega nagona samoohrane, a ko bi me bili dohite, bi bil znal umreti tako, da ne bi bilo v sramoto imenu, ki ga nosim. Za zdaj sem po vaši zaslugi otiel; vem pa, da je to samo trenutni odlog. Slej ko prej se moram zavedati, da stojim z eno nogo v grobu; razumeli boste torej moje željo po spravi s tistimi, ki sem jim morda storil krivico, bodi z dejanjem, bodi z namenom. Laže bi mi bilo umreti če bi vedel da ste mi odpustili.«

Te besede so jo seveda ganile. Vsa sovražnost jo je minila. Preden pa je utegnila odgovoriti, so se vrata odprla, in na pragu se je pokazal Vidal.

Seyraca je ob tem nenadnem in nepričakovanem srečanju zona obšla, kajti spoznal ga je takoj. Toda hitro se je zbral in ga pogledal, na pol z nasmeškom, na pol zaničljivo, z izrazom smrtnih trudnosti v lepih očeh.

»Iz Scile v Haribdo,« je nekam cinično zamrmral. »Kaj de? Kdor nosi glavo v torbi, jo nosi v torbi.«

Vidal je stopil korak naprej ter zavezito pogledal Angelo.

»Torej je bilo res?« je vprašal in se sam pri sebi namuznil državljanskemu zanosu, ki ga je bil pokazal pred obsedeni.

»Kakor vidiš,« je mirno odgovorila Angela. »Nisem pa vedela, komu pomagam.«

»Komu pomagaš?« je z očitnim presenečenjem ponovil Vidal.

Z osuplim obrazom se je približal beguncu, da bi si ga bolje ogledal, in senca spomina mu je izpreletela trdo obličje. Vzel je svečo z mize in jo podržal kvišku, tako da je padala svetloba gostu naravnost na obraz. Nato je s čudnim vzlikom, kakor iz globine grla, postavil luč nazaj.

»Bog ne plačuje vsako soboto, vitez de Seyrac,« je mračno dejal.

Vitez se skomignil z rameni. Zdaj, ko ni videl nikjer več izhoda, se je z ošabnim, gosposkim ravnodušjem vdal v usodo.

»Mislil sem, da je republika odpravila ta pregovor,« je rekel s pikrim nasmeškom.